

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA**

Kujawsko-Pomorskie Biuro
Planowania Przestrzennego i Regionalnego

SKŁADNICA MAP I PLANÓW

Nr ewidencyjny 1/2007/1/2001

Uchwała Nr 98/2000
Rady Gminy i Miasta Izbica Kujawska
z dnia 16 października 2000 r.

w sprawie: uchwalenia „**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO gminy i miasta IZBICA KUJAWSKA**”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Nr 13 z 1996 r. poz. 74 z późniejszymi zmianami) oraz art. 6 ust. 6 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. Nr 15 poz. 139 z dnia 25 lutego 1999 roku z późniejszymi zmianami),

R A D A G M I N Y i M I A S T A
uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się „**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO gminy i miasta IZBICA KUJAWSKA**” określone w tekście studium stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały oraz przedstawione na rysunkach:

– gminy w skali 1: 10 000	- załącznik Nr 2
– gminy w skali 1: 25 000	- załącznik Nr 3
– gminy w skali 1: 2 000	- załącznik Nr 4

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Gminy i Miasta Izbica Kujawska.

§ 3

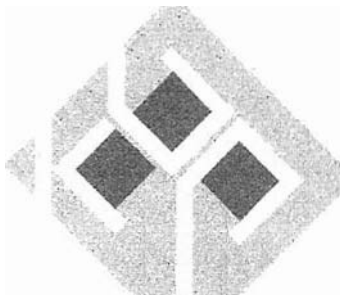
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i nie podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Przewodniczący
Rady Gminy i Miasta

Marian Lewandowski

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

07-800 Włocławek, Bułwary im. Mersz. J. Piłsudskiego 5B tel./fax (054) 231 55 13, 231 55 19, e-mail: plan.wlac@ssi.com.pl

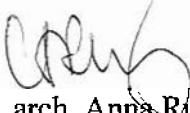
Pracownia Planów Miejsowych

Dyrektor Biura
Zastępca Dyrektora

- mgr inż. arch. Bogusław Stroszejn
- dr Zbigniew Brenda

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

Generalny projektant

- mgr inż. arch. Anna Rutkowska
uprawnienia Nr 527/88 ds. plan. miejsc.
Min. Gosp. Przestrz. i Budown.

Projektanci:

Środowisko
Rolnictwa
Infrastruktura
Komunikacja

- dr Zbigniew Brenda
- inż. Irena Cichocka
- mgr inż. Wiera Kulczyńska
- inż. Henryk Nencka

Asystenci projektanta:

- techn. bud. Elżbieta Figas
- techn. bud. Anna Połak

Opracowanie komputerowe:

- Ewa Birek
- techn. bud. Grażyna Wawrzonkowska

Rok wykonania: 1999 - 2000 r.

PRZEDSTAWICIELE WŁADZ GMINY I MIASTA

Rada Gminy i Miasta IZBICA KUJAWSKA

Przewodniczący Rady Gminy i Miasta - Marian Lewandowski
Z-ca Przewodniczący R.M. - Stefan Kropidłowski

Zarząd Gminy i Miasta IZBICA KUJAWSKA

Przewodniczący, Burmistrz - Marek Śledziński
Z-ca Burmistrza - Henryk Roszak
Członek Zarządu - Włodzimierz Kaczmarek
Członek Zarządu - Ryszard Śliwiński
Członek Zarządu - Sylwester Daszkowski
Członek Zarządu - Jan Zdziennicki
Członek Zarządu - Andrzej Koziński

Urząd Gminy - stała współpraca

Kierownik
Wydziału Inwestycyjnego - techn. Włodzimierz Biernacki

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	8
1.1. Cel opracowania studium	8
1.2. Wykaz opracowań składających się na diagnozę stanu istniejącego gminy i miasta Izbica Kujawska	9
1.2.1. Inwentaryzacja urbanistyczna - diagnoza stanu istniejącego – gminy i miasta Izbica Kujawska	9
1.2.2. Zagospodarowania obszarów rolnych gminy Izbica Kujawska	9
1.2.3. Środowisko biotyczne i abiotyczne gminy Izbica Kujawska	9
1.2.4. Infrastruktura techniczna gminy i miasta Izbica Kujawska	9
1.2.5. Komunikacja i transport gminy i miasta Izbica Kujawska	10
1.2.6. Środowisko kulturowe - Uwarunkowania dla ochrony dóbr kultury na obszarze gminy Izbica Kujawska	9
1.3. Wykaz opracowań pomocniczych	10
1.3.1. Granica polno leśna	10
1.4. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	10
1.4.1. Miejscowe plany zagospodarowania dla całej gminy i miasta	10
1.4.2. Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	10
2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA	11
2.1. Uwarunkowania wynikające z ustaleń decyzyjnych kraju i regionu	11
2.1.1. Decyzje i uchwały	11
2.1.2. Uwarunkowania krajowe i regionalne o charakterze decyzyjnym oraz postulatywne wynikające ze stanu zagospodarowania	11
2.2. Uwarunkowania społeczno - gospodarcze	12
2.2.1. Uwarunkowania społeczne	12
2.2.1.1. Uwarunkowania zewnętrzne	12
2.2.2. Uwarunkowania wewnętrzne	13
2.2.2.1. Demografia	13
2.2.2.1.1. Zaludnienie	13
2.2.2.1.2. Struktura ludności według płci	13
2.2.2.1.3. Struktura ludności według wieku	13
2.2.2.2. Ruch naturalny ludności	14
2.2.2.2.1. Przyrost naturalny	14
2.2.2.2.2. Migracje ludności	14
2.2.2.3. Zatrudnienie – rynek pracy	15
2.2.2.3.1. Aktywność zawodowa ludności	15
2.2.2.3.2. Bezrobocie	15
2.2.2.3.3. Podmioty gospodarki narodowej	15

2.2.2.4. Warunki mieszkaniowe	16
2.2.2.5. Infrastruktura społeczna	16
2.2.2.5.1. Oświata	16
2.2.2.5.2. Kultura	17
2.2.2.5.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	17
2.2.2.5.4. Sport i rekreacja	18
2.2.2.5.5. Turystyka i wypoczynek	18
2.3. Uwarunkowania kulturowe dla gminy i miasta Izbica Kujawska	18
2.3.1. Rys historyczny	18
2.3.1.1. Charakterystyka fizyczno - geograficzna terenu gminy	18
2.3.1.2. Dzieje historyczne z charakterystyką przynależności administracyjnej	19
2.3.1.3. Dzieje historyczne osadnictwa	22
2.3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego (walory i zagrożenia)	23
2.3.2.1. Elementy dziedzictwa kulturowego o wartościach historycznych, które podlegają ochronie historycznej struktury przestrzennej.....	23
2.3.2.1.1. Wydzielone obszary, gdzie dominują elementy historycznej kompozycji przestrzennej i formy ich ochrony	23
2.3.2.1.2. Zespoły obiektów architektonicznych stanowiące elementy rozplanowania przestrzennego o wartościach kulturowych, które kształtują historyczną tożsamość wsi	24
2.3.2.2. Strefy obserwacji archeologicznych „OW”	31
2.3.3. Obiekty podlegające ochronie wpisane do rejestru zabytków	31
2.3.4. Obiekty planowane do wpisu do rejestru zabytków	32
2.3.5. Obiekty o wartościach kulturowych	32
2.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego	33
2.4.1. Uwarunkowania zewnętrzne	33
2.4.2. Uwarunkowania wewnętrzne	33
2.4.2.1. Powierzchnia ziemi	33
2.4.2.2. Surowce mineralne	33
2.4.2.3. Wody powierzchniowe	33
2.4.2.4. Wody podziemne	34
2.4.2.5. Uwarunkowania rolniczo - glebowe	10
2.4.2.6. Uwarunkowania klimatyczne	34
2.4.2.7. Krajobraz	35
2.4.3. Obszary i obiekty istotne dla funkcjonowania systemu ekologicznego gminy Izbica Kujawska	35
2.4.4. Stan i zagrożenia środowiska	38
2.4.4.1. Wody podziemne i powierzchniowe	38
2.4.4.2. Gleby	38
2.4.4.3. Szata roślinna	38
2.4.5. Przyrodnicze uwarunkowania dla rozwoju gminy Izbica Kujawska	39
2.4.5.1. Nieprawidłowości w gospodarowaniu zasobami przyrody	39
2.4.5.2. Bariery rozwoju	39

2.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Izbica Kujawska	39
2.5.1. Uwarunkowania zewnętrzne	39
2.5.2. Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju rolnictwa	42
2.5.2.1. Czynniki przyrodnicze warunkujące rozwój rolnictwa	10
2.5.2.2. Warunki pozaprzyrodnicze	42
2.5.2.2.1. Struktura agrarna, rozumiana jako forma własności	42
2.5.2.2.2. Mechanizacja rolnictwa	43
2.5.2.2.3. Zasoby siły roboczej	43
2.5.3. Bariery rozwoju rolnictwa Gminy Izbica Kujawska	45
2.5.3.1. Rzeźba terenu	45
2.5.3.2. Duży udział ludności związanej z rolnictwem w ogólnej liczbie ludności wiejskiej gminy	45
2.5.3.3. Wysokie bezrobocie w rolnictwie	45
2.5.3.4. Położenie gminy	45
2.5.3.5. Zbyt mała aktywność i przedsiębiorczość ludności wiejskiej	45
2.6. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu gminy i miasta Izbica Kujawska	46
2.6.1. Uwarunkowania zewnętrzne	46
2.6.2. Uwarunkowania wewnętrzne	47
2.6.2.1. Gospodarka wodno - ściekowa	47
2.6.2.2. Gospodarka ciepła	48
2.6.2.3. Telekomunikacja	48
2.6.2.4. Zaopatrzenie w gaz	48
2.6.2.5. Gospodarka odpadami	48
2.6.2.6. Gospodarka energetyczna	49
2.6.4. W n i o s k i	49
2.6.4.1. Uwarunkowania inspirujące rozwój	49
2.6.4.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój	49
2.7. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania układu komunikacyjnego	52
2.7.1. Uwarunkowania zewnętrzne	52
2.7.2. Uwarunkowania wewnętrzne	55
2.7.2.1. Komunikacja drogowa	55
2.7.2.2. Komunikacja kolejowa	55
2.7.2.3. Elementy zaplecza technicznego motoryzacji	56
2.7.2.4. Komunikacja zbiorowa	56
2.7.3. Uwarunkowania inspirujące, bądź ograniczające rozwój	57
2.8. Przestrzenne uwarunkowania rozwoju	60
2.8.1. Progi rozwoju przestrzennego gminy	60
2.8.2. Ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy.	60
2.8.3. Preferencje rozwoju przestrzennego gminy.	61

2.8.4. Funkcje gminy	61
2.8.5. Struktura osadnicza gminy	61
3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA	62
3.1. Polityka przestrzenna gminy	62
3.2. Kierunki rozwoju społeczno - gospodarczego	63
3.3. Kierunki rozwoju gminy w aspekcie ochrony wartości kulturowych	63
3.4. Cele i kierunki gospodarowania zasobami przyrody gminy i miasta Izbica Kujawska	63
3.5. Kierunki gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną na obszarze gminy Izbica Kujawska	65
3.6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	66
3.6.1. Zaopatrzenie w wodę	66
3.6.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków	66
3.6.3. Zaopatrzenie w ciepło	66
3.6.4. Telekomunikacja	67
3.6.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną	67
3.6.6. Zaopatrzenie w gaz	67
3.7. Kierunki rozwoju systemu komunikacji	68
3.7.1. Strefa wiejska	68
3.7.1.1. Przyjmuje się następujące ustalenia	68
3.7.1.2. Elementy układu komunikacyjnego wymagające usprawnienia oraz modernizacji	68
3.7.2. Strefa miejska	69
3.7.2.1. Przyjmuje się następujące ustalenia:	69
3.7.2.2. Elementy układu wymagające usprawnienia oraz modernizacji	69
3.7.3. Kolej wąskotorowa	70
3.7.4. Komunikacja zbiorowa	70
4. OBSZARY WYMAGAJĄCE OPRACOWANIA PLANÓW MIEJSCOWYCH	71
4.1. Obszary wymagające opracowania planów miejscowych	71
4.2. Obszary, dla których zaleca się opracowanie planów miejscowych	72
5. WNIOSKI DO PLANÓW NADRZĘDNYCH	72

6. ZASADY GOSPODAROWANIA PRZESTRZENIĄ GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA	73
6.1. Zasady gospodarowania przestrzenią gminy w aspekcie ochrony wartości kulturowych	73
6.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków i planowane do wpisu	73
6.1.2. Obiekty o wartościach kulturowych do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	73
6.1.3. Ustalenia konserwatorskich warunków zabudowy i zagospodarowania terenu .	74
6.2. Zasady gospodarowania przestrzenią w zakresie wprowadzania ład przestrzennego	75
6.3. Zasady gospodarowania zasobami przyrody gminy i miasta Izbica Kujawska	75
6.4. Zasady gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną gminy i miasta Izbica kujawska	76
6.5. Wybrane zasady funkcjonowania systemu komunikacyjnego	77
7. ASPEKTY OBRONNE	78
7.1 Sieć osadnicza	78
7.2. P r z e m y s ł	78
7.3. Komunikacja i transport	78
7.4. Infrastruktura techniczna	78
7.5. Infrastruktura społeczna	79

1. WSTĘP

1.1. Cel opracowania studium

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym wyróżnia 2 rodzaje obligatoryjnych opracowań planistycznych dotyczących zagospodarowania przestrzennego na szczeblu lokalnym.

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Studium opracowywane jest dla całego obszaru gminy w celu określenia polityki przestrzennej samorządu lokalnego z uwzględnieniem polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

Zadaniem studium jest określenie uwarunkowań oraz kierunków i zasad gospodarowania przestrzennego gminy, a także wyznaczenie obszarów, które będą objęte planami miejscowymi, ze względu na przepisy szczególne lub istniejące uwarunkowania. Studium ma służyć władzy lokalnej do koordynacji działań w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W sensie prawnym studium nie jest przepisem gminnym. Nie może być podstawą wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jest natomiast aktem kierownictwa wewnętrznego gminy. Działania organów gminy w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego muszą być zgodne z treścią studium.

1.2. Wykaz opracowań składających się na diagnozę stanu istniejącego gminy i miasta Izbica Kujawska

Na bazę diagnostyczną składają się następujące opracowania:

1.2.1. Inwentaryzacja urbanistyczna - diagnoza stanu istniejącego – gminy i miasta Izbica Kujawska

Dotycząca: inwentaryzacji zabudowy wg funkcji; demografii i zatrudnienia oraz wyposażenia w infrastrukturę społeczną.

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 gmina i 1:2000 miasto; opracowane przez zespół specjalistów: mgr inż. arch. Anna Rutkowska; mgr Jolanta Oszajc; techn. Elżbieta Figas.

1.2.2. Zagospodarowania obszarów rolnych gminy Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 opracowane przez zespół specjalistów: inż. Irena Cichocka; techn. bud. Ewa Birek; techn. bud. Grażyna Wawrzonkowska.

1.2.3. Środowisko biotyczne i abiotyczne gminy Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 opracowane przez zespół specjalistów: mgr Zbigniew Brenda; techn. Ewa Birek.

1.2.4. Infrastruktura techniczna gminy i miasta Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 gmina i 1:2000 miasto; opracowane przez zespół specjalistów: mgr inż. Wiera Kulczyńska; mgr inż. Mirosław Kulczyński; techn. Maria-Jola Zalewska.

1.2.5. Komunikacja i transport gminy i miasta Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 gmina i miasto 1:2000; opracowane przez zespół specjalistów: inż. Henryk Nencka; techn. Ewa Birek

1.2.6. Środowisko kulturowe - Uwarunkowania dla ochrony dóbr kultury na obszarze gm. Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 opracowane przez zespół specjalistów: Olga Krut - Horonziak, Ewa Szulc.

1.3. Wykaz opracowań pomocniczych

1.3.1. Granica polno leśna

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 opracowane przez zespół specjalistów: Wojewódzkiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych we Włocławku.

1.4. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

1.4.1. Miejscowe plany zagospodarowania dla całej gminy i miasta

- **Miejscowy ogólny planu zagospodarowania przestrzennego gminy miasta IZBICA KUJ.** uchwalonego Uchwałą Nr XV/34/80 Rady Narodowej Gminy i Miasta w Izbicy Kuj. z dnia 28 kwietnia 1980 r. opublikowaną w Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 4 z dnia 01.06.1987 r. poz. 55,
- **Miejscowy szczegółowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinnego - osiedle „Bratkowo”** w Izbicy Kujawskiej uchwalony Uchwałą Nr 14/84 RN M i G w Izbicy Kujawskiej z dnia 14.12.1984 r.
- **Miejscowy plan szczegółowy zagospodarowania przestrzennego osiedla domków jednorodzinnych w m. Izbicy** – uchwalony Uchwałą Nr II/10/88 RN M i G w Izbicy Kujawskiej z dnia 30.09.1988 r. - Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 19 poz. 186 z dnia 25.10.1988 r.

1.4.2. Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

- **Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Izbica Kuj.** uchwalona Uchwałą Nr XXXI/162/93 R M i G w Izbicy Kujawskiej z dnia 17.08.1993 r. - Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 9 poz. 49 z dnia 25.08.1993 r.
- **Zmiana miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta IZBICA KUJ.** w zakresie wprowadzenia funkcji usług handlu (targowisko miejskie) dla gruntu rolnego o nr ewid. 6/4 o pow. 7,72 ha przy ul. Polnej i Rolniczej, symbol planu przed zmianami 143 RL - symbol planu po zmianach 143₁UH uchwalona Uchwałą Nr XXI/102/96 R M i G w Izbicy Kujawskiej z dnia 22.10.1996 r. - Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 23 poz. 163 z dnia 03.12.1996 r.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA

2.1. Uwarunkowania wynikające z ustaleń decyzyjnych kraju i regionu

2.1.1. Decyzje i uchwały:

O ZNACZENIU KRAJOWYM

- **Surowce**

- Na terenie gminy występuje obszar zasobowy surowców podstawowych – złoża węgla brunatnego Mąkoszyn-Grochowiska zatwierdzone Decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25.04.1991 r. znak KZK/012/W/5836/90/91.

O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM

- **Środowisko naturalne**

- Obszar chronionego krajobrazu „Jezioro Modzerowskie” utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr XX/92/83 z dnia 15.06.1983 r. Dz. Urz. WRN Nr 3, poz. 22, Dz. Urz. Województwa Włocławskiego z 1992 r. Nr 12, poz. 52, Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 19 z 26.03.1999 r., poz. 117.
- Obszar objęty ochroną akustyczną – strefa ciszy „Jezioro Modzerowskie” na mocy Zarządzenia Wojewody Włocławskiego Nr 42/83 Dz. Urz. WRN Nr 3, poz. 24, Dz. Urz. Województwa Włocławskiego z 1990 r. Nr 24, poz. 222, Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 19 z 26.03.1999 r., poz. 117.

2.1.2. Uwarunkowania krajowe i regionalne o charakterze decyzyjnym oraz postulatywne wynikające ze stanu zagospodarowania

O ZNACZENIU KRAJOWYM

- **Elektroenergetyka**

Przez obszar gminy przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Włocławek-GPZ Konin. Dla linii napowietrznych wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu pasem 80 m, w którym nie zaleca się stawiać budynków mieszkalnych. (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 listopada 1980 r. Dz. U. Nr 25, poz. 101).

- **Gazownictwo**

- Przez obszar gminy oraz południowo-zachodniej części miasta przebiega gazociąg wysokoprężny DN 500 Włocławek-Odolanów.
- Przez obszar gminy planowana jest druga nitka gazociągu Wysokoprężnego DN 1000 Gustorzyn-Odolanów.
- Przebieg gazociągu stwarza pewne ograniczenia lokalizacyjne nowych obiektów budowlanych. Nowe obiekty winny być usytuowane w odległości nie mniejszej niż odległość bezpieczna wyznaczona wg Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14.11.1995 r., poz. 686 (Dz. U. Nr 139 z dnia 7.12.1995 r.) dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym od 2,5 ÷ 10 MPa.

Inne gazociągi

Rurociąg ropy naftowej „Przyjaźń” – Rosja – Niemcy.

Dla rurociągu tego wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 sierpnia 1996 r.,

poz. 576 (Dz.U. Nr 122 z dnia 16.10.1996 r.) w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

Wzdłuż rurociągu ropy naftowej przebiega linia telekomunikacji międzynarodowej.

- **Komunikacja**

Na terenie gminy Izbica Kujawska nie występują drogi zaliczane do kategorii dróg krajowych.

O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM I REGIONALNYM

- **Komunikacja**

Drogi wojewódzkie przyjęto wg wykazu dróg krajowych i wojewódzkich – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i wojewódzkich – Dz. U. Nr 160 z dn. 28 grudnia 1998 r. Swój przebieg zaznaczają dwie drogi wojewódzkie, są to:

Nr 269 Szczerkowo-Izbica Kujawska-Chodecz-Choceń- Kowal

Nr 270 Brześć Kujawski-Izbica Kujawska-Koło

Drogi powiatowe o numerach:

46 752 Samszyce-Izbica Kujawska

46 938 Izbica Kujawska-Boniewo-Borzymie

46 939 Izbica Kujawska-Modzerowo

46 940 Izbica Kujawska-Nowa Wieś-Błenna

46 948 (Psary) granica województwa -Modzerowo - granica wojew. (Przedecz),

W wymienione zostały z dniem 01.01.1999 r. przekwalifikowane na drogi powiatowe.

Przez teren gminy Izbica Kujawska przebiega trasa linii kolejki wąskotorowej Smólsk-Przystronie. Umożliwia dojazd do Sompolna (poza granicą województwa) oraz poprzez Boniewo do Krośniewic.

2.2. Uwarunkowania społeczno - gospodarcze

Ważniejszymi czynnikami decydującymi o poziomie i jakości życia mieszkańców będą uwarunkowania demograficzne i wyposażenie w infrastrukturę społeczną.

2.2.1. Uwarunkowania społeczne

2.2.1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina miejsko-wiejska położona jest na skraju województwa kujawsko - pomorskiego, (przed reformą administracyjną kraju była również położona na skraju województwa wrocławskiego). Powiązania gminy Izbica Kujawska nadal są znaczne z miastem Wrocławkiem, w mniejszym zakresie z miastem Radziejowem.

W zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego:

- Wrocławek – licea ogólnokształcące, szkoły zawodowe, technika itp.
- Lubraniec – liceum ogólnokształcące, szkoła rolnicza
- Radziejów – liceum ogólnokształcące, szkoły zawodowe (mechaniczna, medyczna,) itp.

W zakresie szkolnictwa wyższego:

- Wrocławek – Wyższe szkoły zawodowe
- Toruń, Bydgoszcz, Łódź, - Uniwersytety, Politechniki, Akademie Medyczne, Akademia Rolniczo-Techniczne i inne.

W zakresie kultury:

- Włocławek, Toruń, Bydgoszcz, Łódź – muzea, kina, teatry, filharmonie itp.

W zakresie zdrowia i opieki społecznej:

- Włocławek, Bydgoszcz – szpitale specjalistyczne
- Wieniec, Ciechocinek, Inowrocław – szpitale uzdrowiskowe i uzdrowiska

Migracje codzienne:

- dojazdy do pracy – Lubraniec, Koło, Włocławek
- dojazdy do szkół – Lubraniec, Włocławek, Koło

2.2.2. Uwarunkowania wewnętrzne

2.2.2.1. Demografia

2.2.2.1.1. Zaludnienie

Z końcem 1998 r. gminę miejsko-wiejską Izbicę Kujawską zamieszkiwało 8145 osób, w tym w mieście 2699 i na wsi 5446 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła odpowiednio gmina 62; miasto 1350 i wieś 42 osoby na km² powierzchni.

Przez ostatnie dziesięciolecie obserwuje się nieznaczny przyrost ludności miejskiej przy większej liczbie ubytku z terenów wiejskich. Z tego można wywnioskować ze obserwuje się migracje ludności poza teren gminy.

2.2.2.1.2. Struktura ludności według płci

Podstawową strukturą ludności jest struktura płci i wieku. Determinuje ona możliwości rozwoju biologicznego ludności, jej potencjalne walory intelektualno - produkcyjne.

Cechą charakterystyczną ludności gminy Izbica kujawska jest liczebna przewaga kobiet nad mężczyznami. Współczynnik feminizacji liczony ilością kobiet przypadających na 100 mężczyzn wynosi odpowiednio 104 gmina, 110 miasto, 101 wieś, przy średniej jego wartości dla gmin wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącej 106, 110 dla miast i 99 dla wsi.

Współczynnik feminizacji w kolejnych latach wykazuje tendencję malejącą, co oznacza, że z każdym rokiem stopniowo wzrasta liczba mężczyzn w stosunku do liczby kobiet.

Dla porównania struktura płci ludności województwa kujawsko-pomorskiego charakteryzuje się lekką nadwyżką liczby kobiet (51,5%) w stosunku do liczby mężczyzn. W miastach obserwuje się znaczną przewagą kobiet, natomiast w powiatach ziemskich kobiety stanowią 50,7% ogółu ludności.

2.2.2.1.3. Struktura ludności według wieku

Wiek jest jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych.

Struktura wieku ludności gminy w zestawieniu procentowym przedstawia się następująco – stan na koniec 1998 roku:

Wyszczególnienie	Gmina osób - %	miasto	wieś
Liczba ludności ogółem	8145 – 100%	2699	5446
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2321 – 28,5	789	1532
Ludność w wieku produkcyjnym	4412 – 54,2	1497	2915
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1412 – 17,3	413	999
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produk.	84,6	80,3	86,8

Proces zwiększania się udziału ludności w starszym wieku (65 lat i więcej) w stosunku do ogólnej liczby ludności gminy - to starzenie się określonej populacji. Wskaźnik starości demograficznej (60 lat i więcej) wynosi dla gminy Izbica 17,3%. Oznacza to stan zaawansowanej starości demograficznej. Występowanie wysokiego odsetka ludności w starszym wieku jest zjawiskiem niekorzystnym. Jednocześnie niski jest udział ludności w wieku produkcyjnym (54,2% gmina i 55,4 miasto).

W strukturze wiekowej województwa kujawsko-pomorskiego dominuje grupa ludności w wieku produkcyjnym 59,7%, w gminie Izbica 54,2%. Bardzo wysoki jest udział ludności starszej (wiek poprodukcyjny) 17,3%, województwo 13,2%. Podobnie w przypadku ilości dzieci i młodzieży (wiek przedprodukcyjny) 28,5%, województwo 27,1%.

2.2.2.2. Ruch naturalny ludności

Na kształtowanie się struktury demograficznej w istotny sposób wpływa ruch naturalny ludności oraz relacje zachodzące między jego elementami.

2.2.2.2.1. Przyrost naturalny

W ujęciu uwzględniającym zmiany ludności ogółem miernik urodzeń na 1.000 mieszkańców zmniejszył się z wielkości +4 (1994 r.) do wielkości +1,7 ogółem dla gminy na koniec 1998 r. (miasto –1,8, wieś +3,4).

W roku 1998 w gminie Izbica Kujawska zarejestrowano 99 zgonów, zaś urodzeń żywych 113. Wielkość przyrostu naturalnego przez ostatnie dziesięć lat w gminie była zróżnicowana od dodatniej w 1990 r. po ujemne w 1995 r. i ostatnie dane na koniec 1998 r. wykazują znowu liczby dodatnie.

2.2.2.2.2. Migracje ludności

Kolejny czynnik obrazujący tendencje demograficzne na danym obszarze to saldo migracji.

Przez ostatnie dziesięć lat odnotowuje się ujemne saldo migracji zarówno dla miasta jak i terenów wiejskich. Oznaczało to stopniowy ubytek ludności z terenu gminy. Wielkości tych liczb ulegają różnym wahaniom w poszczególnych latach. Dla miasta wielkość salda migracji ostatnio wynosiła +25, dla wsi –40, co w efekcie dla gminy mamy –15.

Należy zaznaczyć, że więcej osób ubywało ze wsi by migrować do miast.

2.2.2.3. Zatrudnienie – rynek pracy

2.2.2.3.1. Aktywność zawodowa ludności

Najprostszym miernikiem stopnia aktywności zawodowej ludności jest proporcja osób czynnych zawodowo do ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym, która jest wręcz nie możliwa do ustalenia.

Dane WUS uwzględniają jedynie zatrudnienie poza rolnictwem oraz bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w których liczba pracujących nie przekracza 5 osób. I tak stan ww. zatrudnienia na 30 IX 1998 r. przedstawia się następująco:

Gmina	- 762
Miasto	- 555
Wieś	- 207

2.2.2.3.2. Bezrobocie

Przebudowa systemów gospodarczych tak państwa, jak i jednostkowych podmiotów gospodarczych, przywróciła klasyczne kryteria oceny działalności gospodarczej weryfikowanej przez rynek. W następstwie powyższego wystąpiła ekonomicznie zdeterminowana racjonalizacja zatrudnienia. Podstawowym przejawem dostrajania się gospodarki województwa do nowych warunków funkcjonowania była zmiana stanu zatrudnienia i ujawnienie znaczących nadwyżek siły roboczej - ukazanie bezrobocia.

Liczba bezrobotnych na koniec 1998 r. wynosiła:

	Ogółem	kobiety	bez pracy powyżej 13 miesięcy	w wieku do 24 lat	bez zasiłku
Gmina	481	243	232	189	380
Miasto	342	161	167	122	276
Wieś	139	82	65	67	104

% udział bezrobotnych w liczbie

ludności w wieku produkcyjnym – gmina – 10,9 miasto – 22,8 wieś – 4,8

Dużym zagrożeniem jest fakt iż większość bezrobotnych to ludzie z wykształceniem podstawowym i duże bezrobocie wśród ludzi młodych.

Oprócz bezrobocia jawnego w obszarach wiejskich występuje bezrobocie ukryte, którego wielkość jest czterokrotnie wyższa od bezrobocia jawnego.

2.2.2.3.3. Podmioty gospodarki narodowej

	ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny	zakłady osób fizycznych razem i o liczbie pracujących do 5 6-20 21-100			
gmina	392	19	373	360	346	11	3
miasto	257	12	245	236	227	7	2
wieś	135	7	124	124	119	4	1

(zakładów większych powyżej 100 osób zatrudnionych brak)

2.2.2.4. Warunki mieszkaniowe

Warunki mieszkaniowe obrazują trzy zasadnicze wskaźniki tj.:

- 1) Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę w m²
z badań z ostatniego dziesięciolecia wynika że powierzchnia użytkowa mieszkań ulegała systematycznemu zwiększeniu by na koniec okresu badanego osiągnąć liczbę 17,8 m².
- 2) Przeciętna liczba osób na jedno mieszkanie
z badań z ostatniego dziesięciolecia wynika że liczba osób na jedno mieszkanie ulegała systematycznemu zmniejszeniu by na koniec okresu badanego osiągnąć liczby dla gminy 3,35 osób, miasta 2,77.
- 3) Przeciętna liczba osób na izbę
z badań z ostatniego dziesięciolecia wynika że liczba osób na jedną izbę ulegała systematycznemu zmniejszeniu by na koniec okresu badanego osiągnąć liczby dla gminy 1,07 osoby, miasta 0,85.

Zjawiska te obserwuje się przy spowolnionym ruchu budowlanym zarówno w mieście jak i na terenach wiejskich w ostatnich latach badanego okresu.

2.2.2.5. Infrastruktura społeczna

2.2.2.5.1. Oświata

Wychowanie przedszkolne

Na terenie wiejskim przedszkoli brak. Istniejące przedszkole w mieście na 60 miejsc i 9 oddziałów przedszkolnych przy 8 szkołach podstawowych w pełni zaspakajają potrzeby w tym zakresie.

Szkolnictwo podstawowe

Na terenie miasta mamy dwie szkoły podstawowe i na terenie wiejskim 4 szkoły podstawowe pełne i dwie niepełne.

Ostatnie dane WUS na temat szkół – stan na początek roku szkolnego:

	Szkoły	uczniów	oddziały	pomieszczenia do nauki	nauczyciele
Gmina	8	1073	58	62	81
Miasto	2	779	34	29	46
Wieś	6	294	24	33	35

Wskaźniki świadczące o poziomie szkół w stosunku do danych wojewódzkich

	Liczba uczniów na:	
	Oddział	1 nauczyciela
Województwo	22	15
Miasta	25	16
Wieś	18	13
gmina Izbica Kuj.	19	13
Miasto	23	17
Wieś	12	8

Szkolnictwo średnie

Na terenach wiejskich nie ma szkół średnich. W mieście funkcjonuje Zespół Szkół w skład, którego wchodzi Liceum Ogólnokształcące (ca 320 uczni) i Szkoła Rolnicza (80 uczni). Na terenie gminy mamy młodzieży 15-17 lat w liczbie 251 osób. Wobec tego uczniowie w tych szkołach to również młodzież z terenów sąsiednich gmin.

Po reformie oświaty stan szkolnictwa przedstawia się następująco:

- szkoły podstawowe zlikwidowane w Mchówku, Skarbanowie i Nowej Wsi
- pozostały szkoły podstawowe w Błennie, Szczkowie, Sobierajewie i w mieście Izbica Kujawska szkoły Nr 1 Nr 2.
- powstały Gimnazja w mieście Izbica Kujawska na bazie szkoły Nr 2 i oddział w Błennie.

2.2.2.5.2. Kultura

O poziomie kulturalnym mieszkańców świadczą biblioteki i czytelnictwo.

Bibl. i filie	punkty bibl.	Księgozbiór W woluminach na 1000M	Czytelnicy wypoż. na 1 cz.
Wojew. -		- 3687	- 21
Miasta -		- 3579	- 21
Wieś -		- 3866	- 21
Gmina - 2	x	- 32390	- 1134
Miasto - 1	x	- 21623	- 943
Wieś - 1	x	- 10767	- 191

2.2.2.5.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Głównym lokalnym ośrodkiem obsługi w zakresie służby zdrowia pełni miasto Izbica Kujawska z Przychodnią Rejonową ZOZ i trzema aptekami. Natomiast na terenie wiejskim mamy jeden ośrodek zdrowia (Błenna).

O poziomie usług medycznych świadczy personel służby zdrowie wskaźnikowo obliczony na 10 tysięcy mieszkańców, dane podano porównywalnie dla całego województwa kujawsko pomorskiego (stan na 31.XII.1998 r.).

	Lekarze	lek. dent.	farmaceuci	pielęgniarki	położne
Województwo	- 17,7	- 3,3	- 4,0	- 48,2	- 7,0
Miasta	- 26,5	- 4,4	- 5,8	- 72,7	- 10,5
Wieś	- 3,1	- 1,5	- 1,1	- 7,6	- 1,2
Gmina	- 3,7	- 2,5	- 3,7	- 11,1	- 2,5
Miasto	- 11,1	- 7,4	- 7,4	- 29,6	- 7,4
Wieś	- x	- x	- x	- 1,8	- x

W liczbach bezwzględnych personel służby zdrowia przedstawia się następująco:

Gmina	- 3	- 2	- 3	- 9	- 2
Miasto	- 3	- 2	- 3	- 8	- 2
Wieś	- x	- x	- x	- 1	- x

Opieka społeczna

Na terenie gminy zamieszkuje 1412 osób w wieku poprodukcyjnym. Na terenie miasta i gminy nie ma żadnej placówki dla tej grupy osób. Najbliższa placówka tego typu jest w mieście Włocławku, następnie w Piotrkowie Kuj., Zakrzewie i w gm. Wielgie.

Norma mówi o 10 miejscach na 1000M, potrzeby byłyby 54 miejsca dla gminy i 28 dla miasta – łącznie 82 miejsca.

.5.4. Sport i rekreacja

Zaplecze sportowo rekreacyjne gminy i miasta stanowią;

- boiska sportowe i sale gimnastyczne przyszkolne – m. Izbica Kuj, Blenna
- same boiska sportowe przyszkolne – Mchówek, Świszewy, Szczkowo

Ponad to w mieście mamy stadion sportowy MKS Kujawianka również przy Szkole Podstawowej Nr 1.

Wobec powyższego można by stwierdzić, że brak odpowiedniego zaplecza w tym zakresie.

2.2.2.5.5. Turystyka i wypoczynek

Stan istniejący bazy turystycznej opisano w części inwentaryzacji urbanistycznej i na tej podstawie można stwierdzić, że występują tutaj następujące rodzaje turystyki, które mające szanse rozwoju:

Turystyka krajoznawcza w oparciu o istniejące zabytki (zarówno obiekty sakralne i inne murowane ale również o unikatowe grobowce prasłowiańskie – Wietrzychowice i Gaj) i szlak turystyczny (Szlak Powstania Styczniowego na Kujawach)

Turystyka pobytowa zarówno w postaci istniejących Ośrodków Wypoczynkowych Zakładowych (Świętosławicach), terenów indywidualnej zabudowy letniskowej (Modzerowo - nad jeziorem Modzerowskim - Długimi, Świętosławice – nad jeziorem Brdowskim oraz okolice wsi Blenna nad jeziorem Karaśnia) i pól namiotowych, ale również w postaci tzw. „agroturizmu” czyli kwater dla turystów w przystosowanych do tego celu zagrodach na obszarze całej gminy a szczególnie we wyznaczonych wsiach o funkcji mieszkalno - turystycznych tj. Modzerowie i Świętosławicach.

2.3. Uwarunkowania kulturowe dla gminy i miasta Izbica Kujawska

2.3.1. Rys historyczny

2.3.1.1. Charakterystyka fizyczno - geograficzna terenu gminy

Gmina Izbica Kujawska położona jest w południowej części województwa kujawsko - pomorskiego w obrębie południowego krańca Pojezierza Kujawskiego, przy historycznym trakcie z Włocławka do Koła i Kalisza.

Obszar gminy Izbica Kujawska z punktu widzenia regionalizacji geomorfologicznej należy do Pojezierza Kujawskiego. Jest to teren o stosunkowo dobrze zachowanej postglacjalnej morfologii terenu, w obrębie którego występują cztery duże systemy jeziorne: jeziora Długiego, Modzerowskiego, Komorowskiego oraz jeziora Brdowskiego, które łączy kilka słabo obecnie zachowanych cieków.

Całkowitą pierwotną powierzchnię zbiorników wodnych można odczytać w formie rozległych podtopionych łąk.

Młodoglacjalna strefa rzeźby pagórkowatej badanego obszaru charakteryzuje się licznymi pagórkami i zróżnicowanej wielkości zagłębieniami bezodpływowymi, częściowo wypełnionymi wodami lub torfowiskami. Obszar zbudowany jest z glin zwałowych, miejscami z piasków z głazami akumulacji lodowcowej oraz z torfów, piasków i mułków rzecznych w podmokłych dolinach. Gleby obszaru wytworzone zostały z piasków gliniastych i słabogliniastych.

1.2. Dzieje historyczne z charakterystyką przynależności administracyjnej

Pierwsze wzmianki o Izbicy pochodzą z XI w., gdy Izbica – wówczas wieś – należała do rodu Awdańców. Jan Długosz w swej kronice wzmiankował Izbicę przed 1124 r. Awdańcom przypisuje się założenie w Izbicy parafii w XIII w., przy czym Izbica była już wówczas wymieniana jako miasto szlacheckie.

Obszar gminy związany jest historycznie z Kujawami, które wyodrębniły się w osobne księstwo w 1194 r. początkowo ze stolicą we Włocławku następnie w Inowrocławiu. W wyniku rozbicia dzielnicowego na przełomie XII/XIII w. ziemie te znalazły się pod panowaniem Władysława Łokietka. Wiek XIII i początek XIV to okres rozwoju regionu a także okres licznych niepokojów wewnętrznych i zewnętrznych, w dużym stopniu związanych z osiedlonymi w Ziemi Chełmińskiej Krzyżakami. Konflikty z Krzyżakami doprowadziły do wojny polsko - krzyżackiej w latach 1327 - 1332, w wyniku której doszło do przejściowego opanowania Kujaw przez Krzyżaków, przy jednoczesnym totalnym zniszczeniu całej prowincji. Kujawy powróciły do Korony dopiero w wyniku pokoju zawartego w 1343 r. w Kaliszu.

Druga połowa XIV w. była okresem nie tylko likwidacji zniszczeń wojennych lecz i szybkiego rozwoju społeczno - ekonomicznego całego obszaru. Znalazło to również odzwierciedlenie w Izbicy Kujawskiej, gdy w roku 1394 (1391) ówczesny właściciel Izbicy Maciej uzyskał od króla Władysława Jagiełły akt lokacyjny miasta na prawie magdeburskim.

W 1472 r. dobra izbickie obejmujące miasto Izbica Kujawska i wsie: Krzywa Wieś, Nowa Wieś i Sokołowo w powiecie przedeckim nabył od Małgorzaty córki Materny z Pakości za 100 kop groszy Andrzej Kretkowski h. Dołęga. Andrzej Kretkowski był kasztelanem kruszwickim w latach 1453 – 54, kasztelanem brzesko – kujawskim w latach 1457 – 74, od 1476 r. wojewodą inowrocławskim a następnie wojewodą brzesko – kujawskim. Jego brat Wojciech (student uniwersytetu krakowskiego w 1459 r.) był wówczas w Izbicy plebanem. W latach 1480 – 1520 Izbica była własnością Mikołaja Kretkowskiego syna Andrzeja. W 1497 r. król skonfiskował Izbicę Kretkowskiemu i darował ją Leszczyńskiemu.

Na początku XVI w. Izbica Kujawska była w posiadaniu Mikołaja Kretkowskiego h. Dołęga wojewody inowrocławskiego, później wojewody brzeskiego, syna Andrzeja Kretkowskiego i Katarzyny Odrowążówny ze Sprowy. W 1542 r. dziedzicem Izbicy był Sylwester Kretkowski najstarszy syn Mikołaja wojewody brzeskiego wnuk Andrzeja. W 1563 r. właścicielem miasta był Lasota lub S. Kretkowski.

W 1591 r. Izbicę nabył Jerzy hr. z Łabieszyna Latałski h. Prawdzic wojewodzie poznański. W 1598 r. Jerzy Latałski sprzedał Izbicę Stanisławowi hr. z Łabieszyna. Ten z kolei sprzedał Izbicę w 1599 r. Czosnkowskiemu.

W 1595 r. miasto Izbica Kujawska otrzymało przywilej erekcyjny.

Kryzys I połowy XVII w., na który następnie nałożyły się zniszczenia wojenne przede wszystkim związane ze szwedzkim "potopem", wojny z Zakonem i skutki rozejmu Lubomirskiego, spowodowały zubożenie i wyludnienie Kujaw. W 1634 r. Izbica była miastem parafialnym w dekanacie izbickim ze 112 dymami. W mieście odnotowano wówczas 22 rzemieślników i 5 przekupniów. Już jednak w 1662 r. w mieście Izbicy było 9 dymów, natomiast we wsi Izbica zwanej wówczas Izbica Zagrodnicza było 5 dymów.

W 1674 r. miasto liczyło 100 mieszkańców w tym 8 Żydów, w probostwie był proboszcz, wikary i rektor szkoły. Folwark zamieszkiwało 6 osób pochodzenia szlacheckiego i 13 osób pochodzenia plebejskiego, natomiast we wsi Izbica Zagrodnicza mieszkało 18 osób pochodzenia plebejskiego.

Kolejne zniszczenia terenu przyniosły pierwsze lata XVIII w. związane z przemarszem przez teren Kujaw wojsk polskich, szwedzkich, saskich, rosyjskich, związanych z toczoną wojną północną. W 1707 r. Kozacy zdobyli Włocławek i dokonali spustoszenia okolic. Po 1710 r. sytuacja polityczna kraju zaczęła się normować i przez 60 lat Kujawy przeżywały względny spokój. Jednak ogólny brak stabilizacji politycznej kraju i wydarzenia związane z konfederacją barską doprowadziły do wkroczenia na Kujawy wojsk pruskich i I rozbioru, w wyniku którego omawiany obszar znalazł się na granicy Państwa Polskiego przy równoczesnym zajęciu przez Prusy woj. inowrocławskiego i części Kujaw związanych z Kruszwicą. W 1 poł. XVIII w. Izbica należała do Skarbków. W 1744 r. Jan Skarbak h. Abdank kasztelan inowrocławski syn wojewody Łęczyckiego Franciszka odkupił od swoich braci Władysława i Wojciecha ich części leżące w pow. przedeckim dóbr izbiickich tj. miasto Izbicę, 6 wsi i dwa młyny.

W 1754 r. na mocy przywileju Augusta III dziedzic Izbicy Skarbak założył tzw. nowe miasto (dla odróżnienia od dotychczasowego – starego miasta) nazwane Nową Izbicą. Nowa Izbica położona była na wschód od starego miasta, faktycznie jednak stanowiła z nim jeden organizm społeczny i gospodarczy. W tym okresie stare miasto liczyło 53 dymy. Przywilejem Augusta III Izbica była zwolniona z podatków oprócz pogłównego, miała prawo organizować targi i jarmarki. Miasto otrzymało prawo magdeburskie oraz samorząd z burmistrzem. Rozbudowa miasta dokonana wówczas przez Skarbka uważana była za wzorową, co podkreślił w 1765 r. sejmik radziejowski, zwalniając Izbicę z czopowego. Po śmierci Jana Skarbka w 1772 r. Izbicę odziedziczył Kasper Skarbak. Synem Kaspra Skarbka i jego żony Ludwiki z Fengerów był Fryderyk Florian Skarbak znany ekonomista, historyk, powieścio- i dramatopisarz, pamiętnikarz, działacz społeczny. Fryderyk Florian Skarbak kształcił się pod nadzorem Mikołaja Chopina (trzymał potem do chrztu jego syna Fryderyka).

W 1779 r. Izbica posiadała 472 mieszkańców w tym 29 katolików i 145 Żydów. W tym okresie w nowym mieście było 13 dymów, natomiast we wsi Izbica Zagrodnicza 26 dymów.

W 1789 r. właścicielem miasta był hrabia Skarbak. /12.1/ Natomiast według Boruckiego w 1789 r. Izbica była własnością Augustyna Słubickiego generała Wojska Polskiego ożenionego ze Zboińską, która w posagu wniosła Izbicę. Augustyn Słubicki miał dwie córki: Marię – żonę Mieczysława Hrabiego Miączyńskiego oraz Joannę – żonę Witolda Mniewskiego.

W 1793 r. w Starej i Nowej Izbicy mieszkało 429 osób w tym 182 Żydów. W tym okresie w Izbicy Nowej były 22 dymy.

W wyniku II rozbioru Kujawy znalazły się w granicach Prus Południowych podporządkowanych departamentowi w Piotrkowie Trybunalskim z wyodrębnionymi powiatami w Brześciu, Radziejowie i Kowalu.

Po III rozbiorze na mocy nowych podziałów administracyjnych tereny gminy znalazły się w zaborze rosyjskim.

Okolo 1825 r. dziedzicem Izbicy był generał Augustyn Słubicki. Augustyn Słubicki był generałem napoleońskim, posłem do Sejmu Królestwa Polskiego. Izbica zawdzięcza mu regulację placów i ulic wg planów geometry Marzankiewicza. Regulacja miasta była związana z próbą ożywienia życia gospodarczego w mieście. W tym celu Augustyn Słubicki sprowadził do Izbicy 88 niemieckich sukienników i 5 postrzygaczy. Niestety osadnicy rozpieczęli się i przemysł ten upadł. Podupadło również miasto.

W 1827 r. Izbica liczyła 133 dymy i 1370 mieszkańców.

Około 1850 r. Izbica była własnością Mieczysława hr. Miączyńskiego i Marii ze Stubickich Miączyńskiej.

W 1858 r. w mieście było 7 szynków.

W 1861 r. było 135 dymów i 2127 mieszkańców, w tej liczbie 316 ewangelików i 141 Żydów. W tym okresie było w mieście 15 warsztatów sukienniczych produkujących grube sukno za sumę 50 000 rs.

Szczególne znaczenie w historii miasta miało powstanie styczniowe. 10 lutego 1863 r. niedaleko miasta pod wsią Ciepłiny oddział powstańców Kazimierza Mielęckiego stoczył nie rozstrzygniętą bitwę z oddziałem rosyjskim. Była to pierwsza bitwa na Kujawach w tym powstaniu. Następne miesiące to kolejne przemarsze oddziałów powstańczych Edmunda Calliera i Younga de Blankenheima oraz stoczone bitwy i potyczki pod Brdowem, Pasieką i w samej Izbicy.

1/13 stycznia 1867 r. na podstawie ukazu carskiego miasto Izbicę włączono do utworzonej guberni kaliskiej powiatu kolskiego. W tym okresie miasto posiadało 200 domów i 3200 mieszkańców. Tego samego roku pod pretekstem reformy administracyjnej przeprowadzonej przez władze rosyjskie a faktycznie za udział w powstaniu, Izbicę pozbawiono praw miejskich. W efekcie tego Izbica została osadą z siedzibą gminy i sądu gminnego. Mimo, iż wprowadzone zmiany miały charakter represji za udział w powstaniu, przyczyniły się do rozwoju gospodarczego. W tym okresie powstały nowe warsztaty sukiennicze, fabryka octu i tasiemek.

Kolejna reforma przeprowadzona była po upadku powstania styczniowego, w efekcie czego tereny obecnej gminy znalazły się w obrębie guberni warszawskiej.

W 1881 r. obszar miasta obejmował 6049 mórg. W 1882 r. w Izbicy było 171 dymów i 3067 mieszkańców w tym 1567 katolików, 1413 Żydów, 86 ewangelików i 1 wyznania prawosławnego. Dane te wskazują, iż na przestrzeni około 20 lat ludność Izbicy zwiększyła się o 1/3, przy czym przybyło Żydów, których liczebność zrównała się prawie z ludnością polską. Dobra Izbica obejmowały wówczas: miasto Izbica z przyległościami: Zagrodnica, Komorów, Wólka, Pasieka, Sokółów, Szlzew, Grochowiska, Tymin i Długie, Modzerów z przyległościami: Korzecznik, Smielnik, Smielniczek, Stypień, nomenklatury - kolonie: Budy Ciepłińskie, Lelechowo, Kolisz, Lucynowo, Joasin, Zdzisławin, Józefowo Izbićkie, Słubin, Mieczysławowo, Orgieleszczak, Góry, Zagrodnica, osada Libnerówka i folwark Wólka Komorowska. Ogólnie majątek obejmował wówczas 6810 mórg, w tym folwark Zagrodnica obejmował grunty orne i ogrody o powierzchni 730 mórg, łąk 139 mórg, pastwisk 203 morgi, wód 22 morgi, lasu 6 mórg, nieużytków i placów 95 mórg – razem 1195 mórg. W majątku było 16 budynków murowanych i 9 drewnianych. Stosowano płodozmian 14 polowy.

W 1915 r. Kujawy znalazły się w obrębie General - Gubernatorstwa Warszawskiego. Na uwagę zasługuje opis Izbicy z początku XX w. przedstawiony przez L. De Vermon Jacquesa, który napisał: "Obecnie rzemiosła stoją na niskim poziomie. Handel w rękach Żydów, których jest tu około 2500. Chrześcijanie nie odznaczają się energią, drzemają w apatii. O żadnych instytucjach tu nie słychać. Miasteczko ma wygląd brudny a ponieważ jest nie zabrukowane, nie tylko więc błota nie brakuje ale i stan sanitarny nieświeży (...). W osadzie istnieje urząd i sąd gminny, szkoły początkowe, synagoga i stacja pocztowa. Mieszka tu stale dwóch lekarzy. Handel nie może się rozwijać należycie z powodu braku odpowiedniej komunikacji. Jarmarków sześć" /12.4/ Opis ten wskazuje, iż w okresie tym Izbica pozostawała na niskim poziomie gospodarczym. Jedyne poważniejsze inwestycje z tego okresu to dobudowa kaplicy do miejscowego kościoła w 1906 r. fundacji Wodzińskich oraz budowa kościoła ewangelickiego w 1912 r.

Do czasu I wojny światowej przez Izbicę przejeżdżał dyliżans konny kursujący na trasie Włocławek – Koło.

W okresie I wojny światowej tereny gminy były podporządkowane komendanturze wojskowej w Kole. W tym okresie w Izbicy były 64 sklepy w tym 23 kolonialne, 13 z łokciowizną i galanterią, 3 spożywcze i 3 obuwnicze, było 5 piekarni, 5 sklepów mięsnych, 1 cukiernia i 2 restauracje. Potrzeby militarne okupanta sprawiły, iż wybudowano wówczas kolejkę wąskotorową, łączącą Włocławek z Kołem i Sompolnem a także podjęto budowę drogi brukowanej łączącej Włocławek z Kołem. W ramach restrykcji na chłopów nałożono obowiązek dostarczania dużych ilości zboża dla wojska, nakazano zamknięcie młynów i wiatraków znajdujących się w Izbicy i okolicy. Pod koniec wojny Izbica liczyła 4800 mieszkańców w tym 3025 Żydów.

W 1918 r. Izbica odzyskała prawa miejskie. W wyniku wprowadzonych zmian administracyjnych gmina Izbica Kujawska wraz z całym powiatem kolskim weszła w skład województwa łódzkiego. Zgodnie z obowiązującymi wówczas dekretemi Naczelnika Państwa z 1918 i 1919 r. władzę w gminie sprawował samorząd z Radą Gminną. Organem wykonawczym był Zarząd gminy z wójtem i ławnikami. Administrację gminy stanowili ponadto: podwójci, sekretarze, dwaj pomocnicy oraz instruktor rolny

Nowe zmiany administracyjne nastąpiły w 1937 r., kiedy Izbica z całym powiatem włączona została do województwa poznańskiego.

W 1975 r. tereny gminy Izbica Kujawska włączono do woj. włocławskiego, natomiast w 1999 r. wraz z powiatem włocławskim do woj. kujawsko - pomorskiego

2.3.1.3. Dzieje historyczne osadnictwa

Tereny gminy charakteryzują się intensywnym osadnictwem pradziejowym począwszy od epoki kamienia, poprzez okres neolitu i epokę brązu po średniowieczne i nowożytnie obiekty osadnicze. Biorąc pod uwagę ilość punktów osadniczych i ich skupiska wyróżnić można na obszarze gminy Izbica Kujawska cztery strefy osadnicze :

strefa pierwsza - obejmuje okolice Izbicy Kujawskiej w kierunku południowo-wschodnim na linii Izbica Kujawska - Józefowo - Sokołowo - zachodnie brzegi doliny jeziora Komorowskiego (zwanego też Chotelskim);

strefa druga - obejmuje północno-wschodnie i północno-zachodnie krańce jeziora Długiego;

strefa trzecia - obejmuje południowo-wschodnie okolice jeziora Modzerowskiego

strefa czwarta - obejmuje tereny Mchówka i Zagrodniczy.

Wyjątkowo bogate jest osadnictwo ze starszej epoki kamienia, z której zanotowano 26 stanowisk archeologicznych, w tym kompleks wokół Pasieki - 98 (78), 97 (77), 111 (91); Mieczysławowa - 178 (64), 183 (32), 187 (28), 189 (24); Modzerowa - 264 (4), 265 (5), 266 (6) jak i Chociszewa - 203 (46), 204 (47) gdzie zanotowano relikty osadnicze ze schyłkowego paleolitu i mezolitu.

Okres neolitu przyniósł kilkadziesiąt stanowisk archeologicznych począwszy od pierwszych kultur osadniczych jak osada kultury ceramiki wstęgowej rytej w Pasiece - 96 (76) po eksplozję osadnictwa kultury pucharów lejkowatych z tak cennymi relikwiami : jak cmentarzyska z grobami megalitycznymi w Gaju - 173 (8) i Wietrzychowicach - 250 (18), które ze względu na swoją wartość ustanowione zostały rezerwatami wpisanymi do rejestru zabytków oraz osady w Pasiece - 96 (76), 110 (90), 113 (13), 115 (95); i w Długim - 222 (23).

Schyłkowy neolit reprezentują np. osady z Józefowa - 44 (18); Kazimierowa - 65 (40), 68 (43), 81 (55); Pasieki - 110 (90), 115 (95).

Epoka brązu przyniosła interesujące poznawczo relikty osadnictwa począwszy od najwcześniejszych kultur jak np. ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej w Kazimierowie - 70 (45) po liczne ślady kultury huzyckiej jak np. cmentarzyska : w Pasiece - 91 (71); Długiem - 222 (23); w Chociszewie - 202 (53) wpisanym do rejestru zabytków, oraz osady np.: w Pasiece - 96 (76), 98 (78); Długiem - 216 (17).

Epoka żelaza to przede wszystkim osady kultury przeworskiej głównie z okresu rzymskiego np.: stanowisko w Pasiece - 98 (78); w Kolonii Grochowiska - 294 (16); w Grochowiskach - 315 (36).

Bardzo interesujące badawczo jest osadnictwo wczesnośredniowieczne reprezentowane przez osady w : Ślazierwie - 14 (86); Tymieniu - 189 (24); Długiem - 214 (15); kompleks osadniczy z VIII-IX wieku w Mchówku, w skład którego wchodzi gród wpisany do rejestru zabytków i osada podgrodowa; osada z VIII wieku w Kolonii Grochowiskach - 294 (16); w Grochowiskach - 313 (35) jak i osadnictwo średniowieczne na czele z relikdami XIV wiecznego drewnianego dworu wieżowego na kopcu w Modzerowie - 270 (10) związanego z rodem Awdańców, funkcjonującego aż do naszych czasów i ze względu na swoją wartość poznawczą wpisany został do rejestru zabytków.

Do interesujących należy również osada z XVI-XVIII wieku w Mchówku - 286 (8) jak i odkrycie lodowni z XIX wieku w Modzerowie - 290 (12).

Ogólnie stopień zachowania stanowisk archeologicznych występujących na obszarze gminy Izbica Kujawska uznać należy za średni.

Najbardziej zagrożone są tzw. grodziska, wobec których należy podjąć działania wyłączone je spod własności prywatnej i przejęcie ich przez Gminę.

2.3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego (walory i zagrożenia)

2.3.2.1. Elementy dziedzictwa kulturowego o wartościach historycznych, które podlegają ochronie historycznej struktury przestrzennej

2.3.2.1.1. Wydzielone obszary, gdzie dominują elementy historycznej kompozycji przestrzennej i formy ich ochrony

Krajobraz kulturowy regionu (w odniesieniu do terenu dawnego województwa wrocławskiego)

W 1996 r. zespół - Olga Krut-Horonziak, Ewa Szule i Jakub Zemła wykonał w ramach V Programu Rządowego - Ogólnokrajowego Programu Ministerstwa Kultury i Sztuki pn. „Ochrona i konserwacja zabytkowego krajobrazu kulturowego” opracowanie regionalne „Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego województwa wrocławskiego”. Opracowanie wykonano w oparciu o metodologię prof. dr hab. J. Bogdanowskiego, która została opublikowana jako „Projekt standardowego opracowania problematyki ochrony wartości krajobrazu kulturowego i środowiska w studium do planu i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego”.

Jako podstawę metodologiczną opracowania przyjęto określony w ustawie o ochronie dóbr kultury przedmiot ochrony: „Krajobraz kulturowy w formie ustanowionych stref ochrony konserwatorskiej, rezerwatów i parków kulturowych”. Założeniem programu jest opracowanie materiałów warunkujących politykę przestrzennego zagospodarowania kraju z wysunięciem priorytetów ochrony dziedzictwa kulturowego w planie krajowym, uzyskanie uwarunkowań kulturowych do planu regionalnego i określenia polityki przestrzennej województwa w zakresie ochrony zabytków, krajobrazów kulturowych (stref

rony konserwatorskiej, rezerwatów i parków kulturowych) i wartości niematerialnych oraz określenia wytycznych (z planu regionalnego) do opracowania studium uwarunkowań i planów zagospodarowania przestrzennego.

W wyniku przeprowadzonych analiz geograficznych, przyrodniczych, historycznych i konserwatorskich miasto Izbica Kujawska znalazło się w obrębie proponowanej strefy ochrony konserwatorskiej.

Zespół urbanistyczny miasto Izbica Kujawska

Zespół urbanistyczny o zabudowie przyulicznej jednokondygnacyjnej (pojedyncze budynki piętrowe) z wielostopniowymi przedprożami o wysokich dachach. Kilka wartościowych budynków murowanych. Zachowane dawne zabytki techniki - młyn, zespół folwarczny, dworzec kolejki wąskotorowej, zespół dawnej Spółdzielni Rolniczej "Rolnik". Cały zespół w większości z XIX i z 1.20-tych XX w., w dużej części przebudowany z utratą cech stylowych.

W układzie historycznym dawnego miasta czytelne jest jego dawne rozplanowanie o cechach indywidualnych reprezentatywnych dla okresu powstania przy jednoczesnym dostosowaniu do lokalnych warunków przyrodniczo - topograficznych i komunikacyjnych. Zachowane są budynki o wartościach kulturowo - przestrzennych i tradycyjnych, założenie kościelne, założenie dworsko - parkowe, obiekty użyteczności publicznej i obiekty techniki. Utrzymana skala wysokościowa zabudowy miasta.

Ochrona zespołu urbanistycznego Izbicy Kujawskiej

Zespół urbanistyczny miasta Izbica Kujawska wymaga szczególnej ochrony. Dotyczy to historycznych podziałów własnościowych, ciągów komunikacyjnych, linii zabudowy, gabarytów budynków. Konieczne jest utrzymanie historycznej skali wysokościowej zabudowy miasta, jego dotychczasowych dominant przestrzennych - kościoła rzymskokatolickiego i kościoła ewangelicko - augsburskiego. Wprowadzane w ten obszar nowe formy zainwestowania winny dopuszczać wyłącznie funkcje ukształtowane historycznie, tj.: mieszkalnictwo, handel, drobne usługi.

2.3.2.1.2. Zespoły obiektów architektonicznych stanowiące elementy rozplanowania przestrzennego o wartościach kulturowych, które kształtują historyczną tożsamość wsi

1. Założenia dworsko-parkowe

(poniższa numeracja jest kontynuacją numeracji przedstawionych stanowisk archeologicznych i znajduje odniesienie w opracowaniu diagnostycznym składającym się z tekstu pt.: „Środowisko kulturowe - uwarunkowania dla ochrony dóbr kultury na obszarze gminy i miasta IZBICA KUJAWSKA” i z załączonej mapy w skali 1:10.000 wniesione na mapę STUDIUM).

Na terenie gminy Izbica Kujawska znajduje się 8 założeń dworsko - parkowych i folwarcznych zachowanych w bardzo różnym stanie, często złym lub niezadowolającym.

CHOTEL

78. zespół folwarczny z k. XIX w.

- dwór mur. z k. XIXw.
- zabudowania gospodarcze mur. z k. XIX i pocz. XX w.
- ogrodzenie mur. z k. XIX w.
- starodrzew

Zespół dworski w Chotelu z dworem i obszernym folwarkiem nadal pełni funkcje gospodarcze. Dwór zamieszkały. Konieczne prace remontowe wszystkich zabudowań. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

DUŁUGIE

321. zespół folwarczny z pocz. z XX w.

- zabudowania gospodarcze
- budynek mieszkalny

Zespół folwarczny w Duługiem – budynek mieszkalny i zabudowania gospodarcze wyłączone z użytkowania, widoczna postępująca dekapitalizacja obiektów. Konieczne pilne zagospodarowanie i podjęcie remontów zabezpieczających oraz modernizacji. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

IZBICA KUJAWSKA

322. zespół dworsko – parkowy z 2 poł. XVIII w. przekształc. po 1945 r.

- dwór z 2 poł. XIX w.
- park z 2 poł. XVIII w.
- d. rządcówka
- budynki gospodarcze
- budowla romantyczna w parku
- kapliczka kolumnowa z figurą Matki Boskiej w parku

Zespół dworsko – parkowy w Izbicy Kujawskiej – podzielony pomiędzy trzech użytkowników: Gminę – Miasto Izbica Kujawska (część parku), Caritas – Zrzeszenie Katolików (dwór z częścią parku) oraz Hodowlę Zwierząt Zarodowych Sp. z o.o. (dawny folwark). Dwór użytkowany, przebudowany w wyniku kolejnych remontów. Park o znacznie zredukowanym starodrzewie i układzie kompozycyjnym zniekształconym w wyniku wprowadzonych podziałów własnościowych, jak również z powodu braku właściwej pielęgnacji. Zalecane podjęcie wspólnych działań rewaloryzacyjnych parku przez Zarząd Miasta i Gminy Izbica Kujawska oraz przedstawicieli Caritas – Zrzeszenie Katolików – Dom Społeczny w Izbicy Kujawskiej w celu dostosowania parku do potrzeb rekreacyjnych mieszkańców miasta i rehabilitacyjnych pensjonariuszy Domu Społecznego. Zabudowania folwarczne utrzymane w dobrym stanie, zagospodarowania wymaga jedynie budynek dawnej rządcówki. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

MCHÓWEK

323. zespół dworsko – parkowy z k. XIX w.

- wpisany do rejestru zabytków dn. 20.12.1995 r. pod nr 372/A

- dwór mur. z k. XIX w.
- park z k. XIX w.
- d. wozownia ze stajnią
- d. budynek mieszcz. ogrodnika
- budynek gosp.

Zespół dworsko – parkowy w Mchówku – dwór pełni funkcje szkolne, park utrzymany w dawnych granicach z bogatym starodrzewem. Konieczne podjęcie działań rewaloryzacyjnych parku z uwzględnieniem funkcji szkolnych. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

SZCZKOWO

324. zespół dworsko - parkowy z 2 poł. XIX w.

- dwór mur. z 2 poł. XIX w.
- park z 2 poł. XIX w.

Zespół dworsko – parkowy w Szczkowie – dwór pełni funkcje szkolne, park utrzymany w dawnych granicach z bogatym starodrzewem. Konieczne podjęcie działań rewaloryzacyjnych parku z uwzględnieniem funkcji szkolnych. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

ŚMIELNIK

325. zespół folwarczny z k. XIX w.

- budynek mieszkalny mur.
- budynki gospodarcze mur.
- fragmenty ogrodzenia mur.

Zespół folwarczny w Śmielniku – nadal pełni funkcje gospodarcze, budynki utrzymane w dobrym stanie technicznym. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

ŚWISZEWY

326. zespół folwarczny z k. XIX w.

- budynek mieszk. mur.
- budynki gosp. mur.

Zespół folwarczny w Świszewach – nadal pełni funkcje gospodarcze, budynki utrzymane w dobrym stanie technicznym. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

WIETRZYCHOWICE

327. zespół dworski z poł. XIX w.

- dwór mur. z poł. XIX w.
- budynki gospodarcze mur.
- ogrodzenie mur.
- starodrzew

Zespół dworski w Wietrzychowicach - z dworem i obszernym folwarkiem nadal pełni funkcje gospodarcze. Dwór zamieszkały. Konieczne prace remontowe wszystkich zabudowań. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

2. Założenia kościelne

BŁENNA

328. założenie kościoła paraf. rzymskokatolickiego

- kościół paraf. p.w. św. Małgorzaty i Św. Michała
- wpisany do rejestru zabytków dn. 24.03.1998 pod nr 412/A
- plebania mur. z 1920 – 25 r.
- ogrodzenie mur. z 3 ćw.XIX w.
- starodrzew

IZBICA KUJAWSKA

329. założenie kościoła paraf. rzymskokatolickiego

- kościół paraf. p.w. Wniebowzięcia NMP
- wpisany do rejestru zabytków dn. 17.01.1953 r. pod nr 51/3/A
- plebania mur. z k. XIX w.
- dzwonnica mur. z 1900 r.
- ogrodzenie mur. z brama z ok. 1900 r.
- starodrzew

ZBICA KUJAWSKA

330. założenie kościoła ewangelicko – augsburskiego z ok. 1900 r.

- kościół mur. z k. XIX w.

- wpisany do rejestru zabytków dn. 14.09.1992 r. pod nr 292/A

- ogrodzenie mur. – stal. z k. XIX w.

IZBICA KUJAWSKA

331. założenie bożnicy żydowskiej

- wpisany do rejestru zabytków dn. 05.10.1995 r. pod nr 370/A

- bożnica mur. z ok. poł. XIX w.

- ogrodzenie mur. – stal z ok. poł. XIX w.

MODZEROWO

332. założenie kościoła paraf. rzymskokatolickiego p.w. Św. Stanisława

- kościół drewn. z 1796 r. remont. 1902 i 1970-75 r.

- wpisany do rejestru zabytków dn. 25.09.1930 r. pod nr 56/A

- dzwonnica drewn. z 1 ćw. XIX w.

- ogrodzenie mur. z ok. 1900 r.

- plebania mur. z k. XIX w.

- budynki gosp. mur.

- starodrzew

PUSTYNIA

333. zespół kaplicy p.w. Św. Floriana

- kaplica drewn. p.w. Św. Floriana z 1639 r. rozbud. i remont. 1864, 1955 i 1972 r.

- wpisana do rejestru zabytków dn. 29.07.1969 r. pod nr 60/237/A

- cmentarz przykościelny rzymskokatolicki z k. XVIII w. (nieczynny)

- zabytkowe nagrobki z 1 poł. XIX w.

- starodrzew

Istniejące na terenie gminy ww. założenia kościelne rzymskokatolickie - w Błennej, Izbicy Kujawskiej, Modzerowie i Pustyni nadal pełnią swoje funkcje. Ich stan utrzymania określa się jako dobry.

Negatywnie ocenia się założenie kościoła ewangelickiego w Izbicy Kujawskiej – kościół będący od kilku lat w prywatnym posiadaniu jest nie zagospodarowany i podlega postępującej dewastacji. W takiej samej sytuacji znajduje się bożnica żydowska w Izbicy Kujawskiej. Konieczne podjęcie prac zabezpieczających i remontowych kościoła ewangelickiego i bożnicy w Izbicy Kujawskiej z wprowadzeniem właściwej funkcji użytkowej. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

3. Cmentarze

BLENNA

334. cmentarz rzymskokatolicki z k. XIX w.

- historyczne nagrobki

- starodrzew

BICA KUJAWSKA

335. cmentarz rzymskokatolicki z k. XIX w.

- historyczne nagrobki
- brama mur.
- starodrzew

IZBICA KUJAWSKA

336. cmentarz ewangelicko - augsburgski z ok. 1900 r.

- historyczne nagrobki
- brama mur.
- starodrzew
- brama mur. – stal. z pocz. XX w.
- starodrzew

MIECZYŚLAWOWO

337. cmentarz ewangelicko - augsburgski z 2 poł. XIX w.

- brak śladów dawnego układu przestrzennego

MODZEROWO

338. cmentarz rzymskokatolicki z k. XIX w.

- historyczne nagrobki
- starodrzew

PASIEKA

339. cmentarz ewangelicko - augsburgski z 2 poł. XIX w.

- historyczne nagrobki

TYMIENÍ

340. cmentarz ewangelicko - augsburgski z 2 poł. XIX w.

- brak śladów dawnego układu przestrzennego

Wyżej wymienione występujące na terenie gminy siedem cmentarzy to: 3 rzymskokatolickie i 4 ewangelicko - augsburgskie:

- **zachowane cmentarze parafialne rzymskokatolickie** w Błennej, Izbicy Kujawskiej i Modzerowie nadal pełnią swoje funkcje. W ich obrębie zachowane są historyczne nagrobki. Układy kompozycyjne zachowują historyczne rozplanowanie. Szczególną wartość przedstawia cmentarz przykościelny w Pustyni, nieczynny, z zachowanymi wartościowymi historycznymi nagrobkami. Historyczne nagrobki wymagają prac konserwatorskich zabezpieczających, drzewostan właściwej pielęgnacji. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.
- **zachowane cmentarze ewangelicko - augsburgskie** w Izbicy Kujawskiej, Mieczysławowie, Pasiece i Tymieniu znajdują się w stanie zdewastowanym, czasami tylko ze szczątkowo zachowanymi fragmentami nagrobków, o funkcji miejsca stanowi często wyłącznie pamięć miejscowej ludności. Cmentarze ewangelicko-augsburgskie winny być uporządkowane i oznakowane z określeniem dawnej funkcji i datowania. Koncepcję zagospodarowania i oznakowania należy uzgodnić z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

Budownictwo murowane

IZBICA KUJAWSKA

341. dom mur. z 2 ćw. XIX w. – ul. Garbarska 22

342. dom mur. z ok. 1900 r. – ul. Narutowicza 15

343. dom mur. z ok. 1900 r. – ul. Szkolna 2

344. dom mur. z ok. 1925 r. – ul. Szkolna 5

345. dom mur. XIX/XX w., – ul. Toruńska 1

Na terenie gminy nie występuje zabytkowe budownictwo murowane.

Nieliczne przykłady budownictwa murowanego zachowane są postaci zróżnicowanej funkcjonalnie zabudowy w Izbicy Kujawskiej. Stan techniczny ogólnie dobry, chociaż przeprowadzone dotychczas remonty w dużym stopniu pozbawiły budynki ich dawnego detalu architektonicznego. Podejmowane remonty winny być ukierunkowane na przywrócenie dawnej formy architektonicznej elewacji i dachów w oparciu o wytyczne i uzgodnienia Konserwatora Zabytków we Włocławku.

5. Obiekty techniki

GROCHOWISKA

346. budynek suszarni mur. z 1 poł. XX w.

IZBICA KUJAWSKA

347. młyn mur. 3 kond. z pocz. XX w.

348. dworzec kolejki wąskotorowej z ok. 1915 r.

349. zespół budynków magazynowych d. Spółdzielni Rolniczej "Rolnik" z ok. 1920 r.

ŚWISZEWY

350. młyn mur. z 1 poł. XX w.

351. linia kolejki wąskotorowej

Wszystkie wymienione powyżej obiekty techniki tj. młyny w Izbicy Kujawskiej i Świszewach, zespół budynków magazynowych dawnej Spółdzielni "Rolnik" w Izbicy Kujawskiej, budynek suszarni w Grochowiskach oraz budynek dworca kolejki wąskotorowej w Izbicy Kujawskiej są użytkowane i znajdują się w dobrym stanie technicznym. Należy dążyć do utrzymania historycznej funkcji obiektów. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

6. Obiekty użyteczności publicznej

IZBICA KUJAWSKA

352. budynek kina mur. z 1919 r. – Pl. Piłsudskiego

353. szkoła mur. z 1 poł. XX w.

MIECZYŚLAWOWO

354. szkoła mur. z pocz. XX w. – dawniej pastorówka

SKARBANOWO

355. szkoła mur. z 1 poł. XX w.

Wymienione szkoły w Izbicy Kujawskiej i Skarbanowie nadal pełnią swoje pierwotne funkcje. Wyjątek stanowi szkoła w Mieczysławowie, ulokowana w budynku dawnej pastorkówki. Wszystkie obiekty w dobrym stanie technicznym. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

7. Kapliczki i pomniki pamięci narodowej

BLENNA

356. kapliczka mur. z k. XIXw.

IZBICA KUJAWSKA

357. kapliczka z figurą św. Floriana
kapliczka kolumnowa z figurą Matki Boskiej
pomnik pamięci poległych w II wojnie światowej

JÓZEFOWO

360. kapliczka mur. z pocz. XX w.

MCHÓWEK

361. kapliczka mur. z k. XIXw.

PASIEKA

362. kapliczka mur. z 1 poł. XX w.

SOKOŁOWO

363. kapliczka mur. z XIX/XX w.

ŚWISZEWY

364. kapliczka mur. z 1 poł. XX w.

WIETRZYCHOWICE

365. kapliczka mur. z 1 poł. XX w. z figurką Pana Jezusa

Występujące na terenie gminy kapliczki są dobrze utrzymane, chociaż część z nich jest zniekształcona współcześnie przeprowadzonymi pracami remontowymi (nowe tynki tzw. baranek, jaskrawa kolorystyka itp.). Jeden pomnik pamięci w Izbicy Kujawskiej w dobrym stanie utrzymania. Podejmowane prace remontowe kapliczek winny być ukierunkowane na utrzymanie ich pierwotnej formy architektonicznej.

8. Aleje i szpalery

NACZACHOWO

366. aleja lipowa uzupełniona robiniami akacjowymi

PUSTYNIA

367. aleja robiniowa

SKARBANOWO

368. szpaler robiniowy

Gmina Izbica Kujawska jest niezasobna w aleje i szpalery. Wymienione w niniejszym opracowaniu znajdują się w średnim stanie zdrowotnym, wymagającym specjalistycznych prac pielęgnacyjnych.

2.3.2.2. Strefy obserwacji archeologicznych „OW”

Archeologiczne relikty

Na obszarze gminy Izbica Kujawska zewidencjonowano 319 stanowisk archeologicznych, przy czym 5 stanowisk archeologicznych nie zostało pozytywnie zweryfikowanych podczas badań systemem „Archeologicznego Zdjęcia Polski”, a mianowicie : Kazimierowo-Zakręty - 87 (61); Sokołowo - 150 (146); Zagrodnica - 160 (157); Obałki - 162 (84); Śmiały - 246 (14). Z kwerendy archiwalnej 3 stanowiska archeologiczne zostały pozytywnie zweryfikowane : Pasięka - 91 (71), 92 (72); Świszewy - 159 (156).

Ww. stanowiska zostały wniesionej na planszy uwarunkowań studium.

(stanowiska archeologiczne szczegółowo wymieniono w części materiałów wejściowych jakim jest opracowanie pod nazwą „ŚRODOWISKO KULTUROWE – uwarunkowania do ochrony dóbr kultury na obszarze gminy i miasta IZBICA KUJAWSKA”)

2.3.3. Obiekty podlegające ochronie wpisane do rejestru zabytków

- 1) **Blenna** - kościół parafialny rzymskokatolicki
numer rejestru zabytków - 412/A z dn. 24.03.1998 r.
- 2) **Chociszewo** - cmentarzysko z epoki brązu-kultury łużyckiej
numer rejestru zabytków - 790/A z dn. 08.12.1969 r.
- 3) **Gaj** - grobowiec kultury pucharów lejkowatych
numer rejestru zabytków - 229/A z dn. 30.06.1987 r.
- 4) **Izbica Kujawska** - kościół parafialny rzymskokatolicki
numer rejestru zabytków - 51/3/A z dn. 17.01.1953 r.
- 5) **Izbica Kujawska** - kościół ewangelicko-augsburski
numer rejestru zabytków - 292/A z dn. 14.09.1992 r.
- 6) **Izbica Kujawska** - bożnica
numer rejestru zabytków - 370/A z dn. 05.10.1995 r.
- 7) **Mchówek** - zespół dworsko-parkowy
numer rejestru zabytków - 372/A z dn. 20.12.1995 r.
- 8) **Mchówek** - grodzisko - gród z VIII-IX wieku
numer rejestru zabytków - 267/A z dn. 30.12.1988 r.
- 9) **Modzerowo** - kościół parafialny rzymskokatolicki
numer rejestru zabytków - 56/77/A z dn. 17.02.1981 r.
- 10) **Modzerowo** - dwór na kopcu
numer rejestru zabytków - 310/A z dn. 16.06.1993 r.
- 11) **Pustynia** - kaplica p.w. św. Floriana
numer rejestru zabytków - 60/237/A z dn. 29.07.1969 r.
- 12) **Wietrzychowice** - cmentarzysko grobów megalitycznych kultury pucharów lejkowatych - numer rejestru zabytków - 182/103/A z dn. 01.06.1968 r.

Rejestr zabytków d. woj. włocławskiego opublikowany został w Dzienniku Urzędowym Województwa Włocławskiego z 31.12.1998 r. /Nr 25, poz. 263/.

2.3.4. Obiekty planowane do wpisu do rejestru zabytków:

1. Blenna – cmentarz rzymskokatolicki
2. Izbica Kujawska – zespół dworsko – parkowy
3. Izbica Kujawska - cmentarz rzymskokatolicki
4. Izbica kujawska – szkoła mur. z 1 poł. XX w.
5. Izbica Kujawska – kapliczka z figurą Św. Floriana
6. Modzerowo - cmentarz rzymskokatolicki
7. Skarbanowo - szkoła mur. z 1 poł. XX w.
8. Szczkowo - zespół dworsko – parkowy

2.3.5. Obiekty o wartościach kulturowych

1. Chotel – zespół dworski
2. Długie – zespół folwarczny
3. Śmielnik – zespół folwarczny
4. Świszewy – zespół folwarczny
5. Wietrzychowice – zespół dworski
6. Izbica Kujawska – cmentarz ewangelicko – augsburski
7. Mieczysławowo - cmentarz ewangelicko – augsburski
8. Pasięka - cmentarz ewangelicko – augsburski
9. Tymień - cmentarz ewangelicko – augsburski
10. Izbica Kujawska – dom ul. Garbarska 22
11. Izbica Kujawska – dom ul. Narutowicza 15
12. Izbica Kujawska – dom ul. Szkolna 2
13. Izbica Kujawska – dom ul. Szkolna 5
14. Izbica Kujawska – dom ul. Żwirki Wigury 4
15. Grochowiska – budynek suszarni
16. Izbica Kujawska – młyn
17. Izbica Kujawska – dworzec kolejki wąskotorowej i linia kolejki
18. Izbica Kujawska – zespół budynków magazynowych - d. Sp. “Rolnik”
19. Świszewy – młyn
20. Izbica Kujawska – budynek kina
21. Mieczysławowo – budynek szkoły – d. pastorówka
22. Blenna – kapliczka mur.
23. Izbica Kujawska – kapliczka z figurą Matki Boskiej
24. Izbica Kujawska – pomnik poległych podczas II wojny światowej
25. Józefowo – kapliczka mur.
26. Mchówek - kapliczka mur.
27. Pasięka - kapliczka mur.
28. Sokołowo - kapliczka mur.
29. Świszewy - kapliczka mur.
30. Wietrzychowice - kapliczka mur.
31. Naczachowo – aleja lipowa uzupełniona robiniami
32. Pustynia – aleja robiniowa
33. Skarbanowo – szpaler robiniowy

2.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego

2.4.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Do podstawowych uwarunkowań zewnętrznych można zaliczyć:

- położenie w strefie wododziałowej Odry i Wisły,
- przebieg regionalnego ciągu ekologicznego, związanego przestrzennie z doliną Noteci,
- położenie w strefie najniższych opadów w skali kraju. Jest to przyczyną deficytu wody dla potrzeb roślin uprawnych, który w okresie wegetacyjnym sięga 50–150 mm opadu,
- występowanie złóż węgla brunatnego i soli kamiennej.

2.4.2. Uwarunkowania wewnętrzne

2.4.2.1. Powierzchnia ziemi

W budowie geologicznej wierzchnich warstw dominują zdecydowanie utwory plejstoceniowe. Są one reprezentowane przez gliny zwałowe, iły oraz piaski i żwiry. Charakterystycznym osadem są torfy, powstałe w okresie holoceniowym. Występują one w rynnach polodowcowych, dolinach rzecznych oraz zagłębieniach wytopiskowych. Warunki geologiczne sprzyjają infiltracji wód opadowych.

Obszar gminy charakteryzuje się żywą i dynamiczną rzeźbą terenu. Jest to widoczne zwłaszcza w centralnej i południowej części, gdzie występują rynny subglacjalne i pagórki morenowe. Najwyższe wzniesienia znajdują się w rejonie miasta Izbica Kujawska i osiągają 146 m. n.p.m. Deniwelacje dochodzą natomiast do 20 – 25m.

2.4.2.2. Surowce mineralne

Na obszarze gminy występują złoża węgla brunatnego. Znajdują się one w środkowo – zachodniej części, w rejonie wsi Grochowiska i są udokumentowane w kategorii C₂. Według stanu na 30.09.1990r. złożo Grochowiska posiada zasoby węgla brunatnego szacowane na 26 936 269 ton.

W rejonie miasta Izbica Kujawska występuje sól kamienna. Jest to fragment cechsztyńskiej struktury solnej, jaka znajduje się na linii Izbica – Kłodawa – Łęczyca. Tworzy ją głównie sól kamienna biała, przykryta solami potasowo – magnezowymi. Złożo jest wykształcone w postaci charakterystycznego wysadu. Pewne znaczenie gospodarcze mają złoża kruszywa naturalnego jakie stanowią piaski i żwiry.

Dla potrzeb lokalnych gminy możliwa jest eksploatacja kruszywa w obrębie czterech obszarów perspektywicznych zlokalizowanych w rejonie wsi Pasięka, Augustynowo, Chociszewo i Kalin.

Sumaryczne zasoby możliwe do udokumentowania dla wymienionych obszarów wynoszą ca 1 020 tys. m³.

2.4.2.3. Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzna gminy jest stosunkowo bogata i dobrze rozwinięta. Dotyczy to zwłaszcza części południowej i zachodniej, położonej w zlewni Noteci. Wyróżniającym się elementem są tutaj dwa jeziora: Modzerowskie i Brdowskie, wchodzące w skład obszaru źródłiskowego rzeki i regulujące jej przepływ.

Ważnym elementem hydrograficznym są kompleksy łąkowo – bagiennie, wypełniające zagłębienia wytopiskowe oraz dna rynien i doliny rzeczne.

Szczególne znaczenie dla hydrologii gminy mają obszary tworzące siedem węzłów. Są to:

- kompleksy jezior Brdowskiego i Modzerowskiego
- zespół łąkowo – bagienny jeziora Karaśnia
- zespół łąkowo – bagienny Jeziora Chotelskiego
- kompleks bagienny Pasieka
- kompleks bagienny Długie
- kompleks bagienny Kazimierowo
- kompleks bagienny Ciepliny

2.4.2.4. Wody podziemne

Podstawowe zasoby wód podziemnych związane są z utworami czwartorzędowymi. Wody głębsze, trzeciorzędowe, ze względu na zanieczyszczenia węglem brunatnym, nie nadają się do eksploatacji.

Aktualnie zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód czwartorzędowych szacuje się na około 981 tys. m³/rok. Sumaryczna wydajność ujęć wodnych wynosi 112 m³/h co w przybliżeniu pokrywa się z zasobami. Zużycie wody waha się w granicach 30 tys. m³/rok, co stanowi około 3% zasobów.

Z zestawienia powyższych danych wynika, że istnieją bardzo duże rezerwy, umożliwiające znaczny wzrost eksploatacji wód podziemnych dla celów gospodarczych, bez obawy o poważniejsze naruszenie ich zasobów.

2.4.2.5. Uwarunkowania rolniczo - glebowe

Gleby najwartościowsze, obejmujące kompleksy o wysokich klasach bonitacyjnych zajmują ogółem 53% powierzchni. Nie tworzą one jednolitego obszaru, lecz kilka różnopoверхniowych płatów. Dotyczy to w szczególności gleb klasy IIIa – IIIb. Zajmują one około 12% powierzchni gruntów ornych i koncentrują się w rejonie wsi Kolonia Grochowska – Mchówek, Chotel, Naczachowo, Wietrzychowice, Długie.

W wymiarze ilościowym zasoby gleb o wysokich klasach bonitacyjnych zajmują około 5 000 ha. Szczególnie wartościowe o klasach I – IIIb odpowiednio około 1 100 ha.

Bardzo ważne z ekologicznego punktu widzenia gleby hydromorficzne (bagienne) zajmują powierzchnię około 600 ha.

2.4.2.6. Uwarunkowania klimatyczne

Urozmaicona rzeźba terenu, liczne zbiorniki wodne i tereny podmokłe powodują, że obszar gminy wykazuje duże zróżnicowanie warunków klimatu lokalnego. Można tutaj wyodrębnić trzy typy klimatu:

- obszarów podmokłych i obniżeń terenowych
- moreny dennej i płaskiej
- moreny dennej falistej i pagórków morenowych

Największym zróżnicowaniem w obrębie poszczególnych elementów klimatycznych charakteryzuje się klimat moreny dennej falistej i pagórków morenowych.

2.4.2.7. Krajobraz

Gmina Izbica Kujawska z racji charakteru rzeźby powierzchni oraz stosunkowo bogatej sieci hydrograficznej, posiada interesujące walory krajobrazowe. Szczególnie atrakcyjny jest rejon Jeziora Modzerowskiego. Wspomniany zbiornik wodny, bogata orografia terenów otaczających oraz powierzchnie leśne tworzą wspólnie z pejzażem pól i zabudowy zagrodowej niezwykle interesujący krajobraz przyrodniczo – kulturowy. Czynniki te jak również znaczenie jeziora dla hydrologii górnego odcinka Noteci, zdecydowały o utworzeniu w tym rejonie obszaru chronionego krajobrazu.

Równie interesujący, choć odmienny pod względem morfogenetycznym jest rejon pagórków. Mimo silnych wpływów antropogenicznych polegających na wylesieniu oraz silnej urbanizacji (obszar miasta Izbica Kujawska) strefa pagórków jest wyraźnie czytelnym elementem krajobrazowym gminy.

Ponadto można wyróżnić jeszcze kilka obszarów tworzących kompleksy przyrodniczo – krajobrazowe z akcentami elementów antropogenicznych. Jako przykłady można tutaj wymienić rejon Jeziora Chotelskiego, uroczyska Wietrzychowice oraz jeziora Karaśnia.

2.4.3. Obszary i obiekty istotne dla funkcjonowania systemu ekologicznego gminy Izbica Kujawska

Jednym z najważniejszych elementów środowiska biotycznego są lasy, pełniące bardzo wiele funkcji przyrodniczych. Na pierwszy plan wysuwa się znaczenie lasu dla gospodarki wodnej. W przypadku gminy Izbica Kujawska, położonej w strefie wododziałowej Odry i Wisły, znaczenie lasów mimo ich niewielkiej powierzchni (436 ha) jest dla regulacji stosunków wodnych oczywiste.

Kolejnym ważnym elementem środowiska biotycznego są kompleksy łąkowo - bagiennie. Łąki spełniają bardzo ważną rolę w utrzymaniu naturalnych zbiorowisk trawiastych, zabezpieczeniu w ich obrębie wartościowych gatunków roślin oraz pielęgnowaniu naturalnych cech krajobrazu. Trwałe użytki zielone, wśród których łąki są elementem dominującym zajmują powierzchnię 1165 ha co stanowi 10,8% obszaru gminy.

- **Bardzo ważną rolę spełnia drugi składnik omawianych kompleksów jakim są tereny bagiennie.** Tworzą je przede wszystkim torfowiska. Są one naturalnymi i potężnymi zbiornikami retencyjnymi wody, wpływającymi hamująco a zarazem regulująco na odpływ wód powierzchniowych ze zlewni oraz wód podziemnych znajdujących się w sąsiedztwie torfowiska (bagna).

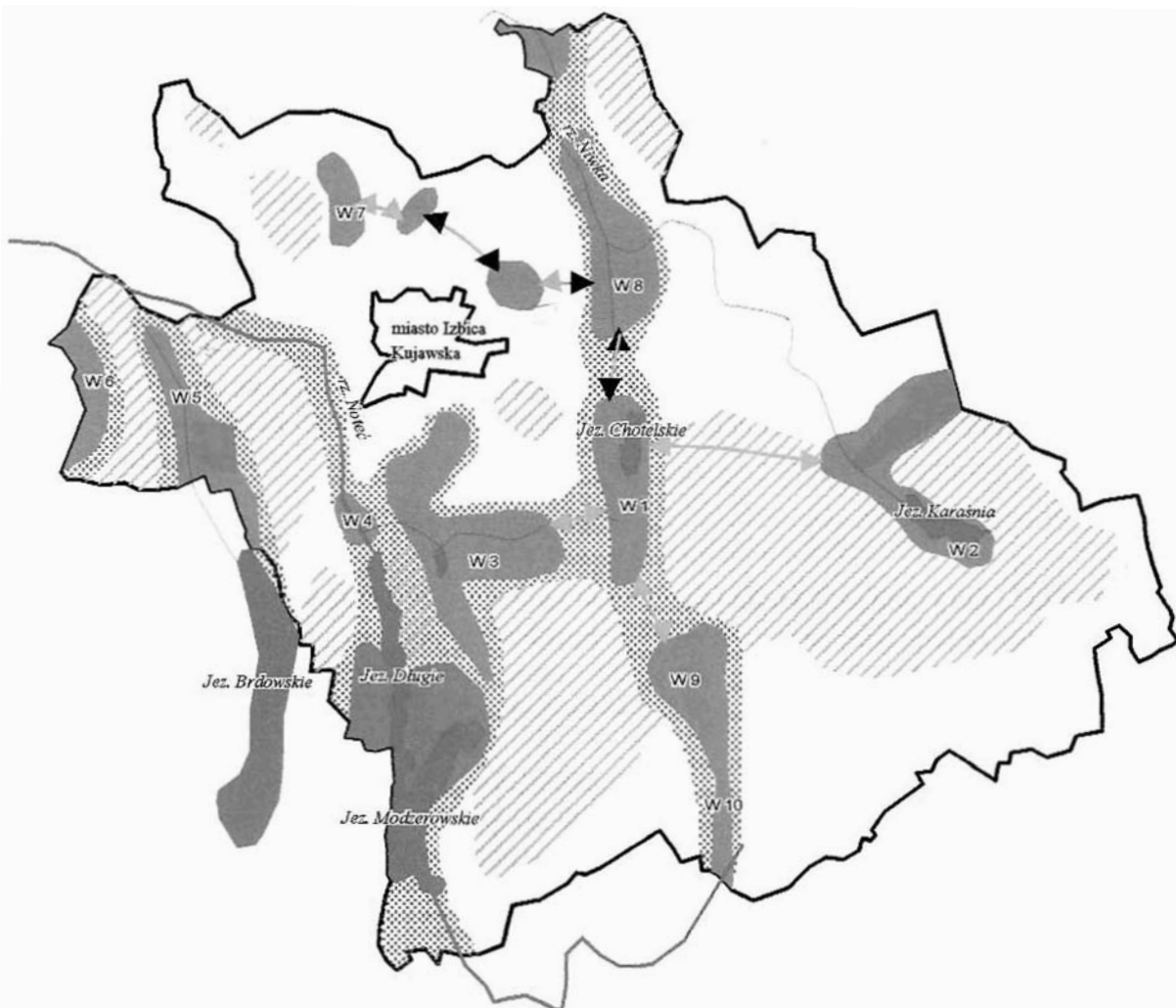
W obrębie gminy znajduje się 10 kompleksów łąkowo - bagiennych mających kluczowe znaczenie dla funkcjonowania środowiska biotycznego. Tworzą one główne węzły systemu ekologicznego gminy. Do obszarów węzłowych zaliczono:

- kompleks łąkowo - bagienny Jeziora Chotelskiego WE₁
- kompleks łąkowo - bagienny Jeziora Karaśnia WE₂
- kompleks łąkowo - bagienny Długie WE₃
- kompleks łąkowo - bagienny Świętosławice WE₄
- kompleks łąkowo - bagienny Grochowiska WE₅
- kompleks łąkowo - bagienny Mchówek WE₆
- kompleks łąkowo - bagienny Kaźmierowo WE₇
- kompleks łąkowo - bagienny Pasięka WE₈
- kompleks łąkowo - bagienny Szczkówek WE₉
- kompleks łąkowo - bagienny Cieplinki WE₁₀

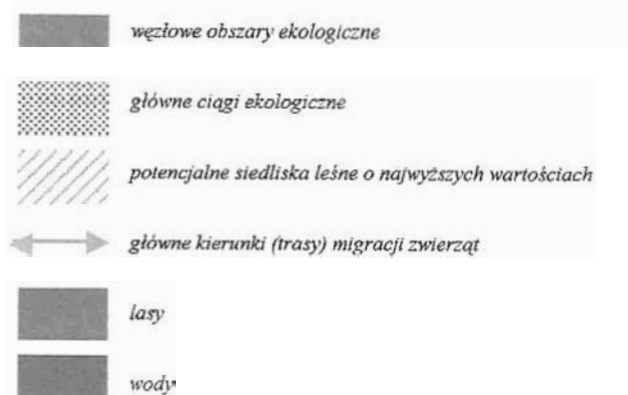
- Wobec braku większych powierzchni leśnych duże znaczenie w systemie ekologicznym gminy odgrywają zespoły roślinności krzewiastej oraz zadrzewienia występujące jako: przydrożne, śródpolne i przyzagrodowe. Tworzą one niewielkie powierzchniowo kompleksy zieleni, rozrzucone na całym analizowanym obszarze. Niewielkie enklawy drzew i zarośli krzewiastych, wkomponowane w układ pól i łąk, tworzą charakterystyczną strukturę „ziarnistą” krajobrazu. Stanowi ona wiodący element ekosystemów „pułapkowych” ograniczających negatywne zjawiska, związane z procesami erozji wodnej i eolicznej oraz transportu biogenów.
- Identyčzną rolę spełniają parki podworskie. Mimo często znacznych zniszczeń i przekształceń są one jednak znacznie bogatsze pod względem florystycznym. Występujące w nich gatunki roślin są często unikatowe, co powoduje, że mają one również znaczenie jako obiekty dydaktyczne. Na obszarze gminy znajdują się parki:
 - Długie
 - Izbica Kujawska
 - Mchówek
 - Szczkowo
 - Wietrzychowice.

Przedstawione obiekty i obszary w połączeniu z elementami środowiska abiotycznego tworzą funkcjonalny system ekologiczny gminy (ryc. 1). Do podstawowych elementów tego systemu należy:

- ciąg ekologiczny Dolina Noteci
- ciąg ekologiczny Rynna Jeziora Chotelskiego
- węzły ekologiczne tworzone przez kompleksy łąkowo – bagienne i lasy

Ryc. 1 Główne elementy systemu ekologicznego gminy

2.4.4. Stan i zagrożenia środowiska

2.4.4.1. Wody podziemne i powierzchniowe

Jednym z głównych zagrożeń jest gospodarka wodno – ściekowa. Brak rozwiązań technicznych w zakresie odprowadzania ścieków powoduje, że wszystkie zwodociągowane miejscowości i zagrody są źródłami skażeń dla wód powierzchniowych i podziemnych. Stopień tego zagrożenia jest zależny od lokalnych uwarunkowań związanych z budową geologiczną podłoża oraz warunkami infiltracyjnymi. W świetle powyższego, miejscowości położone w części południowej gminy na gruntach piaszczystych, stanowią zagrożenie relatywnie większe od położonych na obszarach o podłożu gliniastym.

Według wstępnych szacunków rocznie do gruntu i wód powierzchniowych dostaje się w ten sposób około 90 tys. m³ nieoczyszczonych ścieków socjalno-bytowych. Na obszarze miasta Izbica Kujawska problem ten jest wyraźnie złagodzony z uwagi na istniejącą oczyszczalnię ścieków (200 m³/d) oraz postępujące kanalizowanie miasta.

• Należy również wspomnieć o poważnym zagrożeniu potencjalnym jakie stwarza dla środowiska wodnego ropociąg przebiegający przez obszar gminy. Ewentualna awaria tego obiektu może spowodować wyciek ropy i w konsekwencji trwałe skażenie wód podziemnych.

2.4.4.2. Gleby

Podstawowym zagrożeniem występującym na obszarze gminy jest niedobór wody w glebie. Jego mechanizm związany jest ze strukturą geologiczną podłoża, wysokością opadów, a także zapotrzebowaniem roślin uprawnych na wodę w okresie wegetacyjnym. Deficyt wody prowadzi do zmiany struktury profilu glebowego oraz w konsekwencji do jej degradacji.

Stosunkowo uboga trwała szata roślinna oraz struktura fizyczna gleb sprzyjają zjawisku erozji eolicznej. Występuje ono najczęściej w okresie wiosennym, kiedy powierzchnia gleby jest w małym stopniu pokryta roślinnością. Pomimo, że zjawisko to ma charakter epizodyczny, może jednak powodować poważne straty, pozbawiając glebę jej najwartościowszych składników organicznych i mineralnych.

Na obszarach o dużych spadkach, zwłaszcza w rejonie Izbicy Kujawskiej i rynny Jeziora Modzerowskiego występuje zjawisko erozji wodnej. Powoduje ono utratę zdolności chłonnych gleby, co ogranicza retencję wody oraz akumulację składników pokarmowych w całym profilu glebowym.

2.4.4.3. Szata roślinna

Niekorzystne zmiany w stosunkach wodnych, spowodowane deficytem wód opadowych oraz zanieczyszczeniami, a także mała dbałość o ochronę, stanowią główne zagrożenie dla stosunkowo ubogiej szaty roślinnej gminy. Przykładem może być zły stan parków dworskich, czy niekontrolowana wycinka drzew wchodzących w skład zadrzewień śródpolnych i przyzagrodowych.

2.4.5. Przyrodnicze uwarunkowania dla rozwoju gminy Izbica Kujawska

2.4.5.1. Nieprawidłowości w gospodarowaniu zasobami przyrody

Gospodarcza działalność człowieka prowadzona od wielu stuleci na obszarze gminy, doprowadziła do powstania wielu nieprawidłowości w wykorzystaniu zasobów przyrody, a w konsekwencji zagrożeń.

Do zasadniczych nieprawidłowości w tym zakresie można zaliczyć:

- likwidację wielu naturalnych cieków i obszarów podmokłych. Działania te nie zawsze wynikały z rzeczywistych potrzeb związanych z regulacją stosunków wodnych
- wykorzystywanie dla celów rolniczych gleb o najniższych klasach bonitacyjnych (V – VI)
- zaniedbania w utrzymaniu właściwego stanu przyrodniczo – estetycznego parków dworskich
- nadmierne wylesienie obszaru gminy
- rolnicze wykorzystanie gleb na obszarach o dużych spadkach (>8%)

2.4.5.2. Bariery rozwoju

Istniejący układ czynników naturalnych i antropogenicznych ujawnia bariery i ograniczenia w zakresie możliwości pełnego wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego. Do najważniejszych barier i ograniczeń można zaliczyć:

- deficyt wody dla produkcji roślinnej, osiągający 50 – 150 mm opadu w okresie wegetacyjnym. Wpływa to degradująco na glebę oraz znacznie ogranicza wysokość uzyskiwanych plonów (około 40 – 60%).
- duży udział gleb niskich klas bonitacyjnych (V – VI) w strukturze użytków rolnych.
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych. Największy zbiornik wody jakim jest Jezioro Modzerowskie posiada III klasę czystości.
- stosunkowo ubogi system ekologiczny wynikający głównie z małej ilości lasów (3,4%). Powoduje to w efekcie ogólne obniżenie odporności środowiska na degradację i zanik mechanizmów regulacyjnych.

2.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Izbica Kujawska

Gmina Izbica Kujawska położona jest w południowo – wschodniej części województwa kujawsko – pomorskiego, w regionie rolniczym o zróżnicowanych warunkach przyrodniczych. Charakteryzuje go urozmaicona rzeźba terenu, zróżnicowana urodzajność gleb oraz korzystne warunki klimatyczne dla wzrostu i rozwoju wielu gatunków roślin uprawnych. Pomimo zróżnicowanych warunków przyrodniczych region, jak i gmina Izbica Kuj., cechują się wysoką produkcją rolną, zarówno o charakterze globalnym jak i towarowym.

2.5.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Różnorodność asortymentowa pierwotnej produkcji rolnej, w większości nie znajduje miejsca w zagospodarowaniu jej na terenie własnej gminy, z uwagi na brak lub słabo rozwinięte branżowo przetwórstwo rolno – spożywcze.

Dobre powiązania komunikacyjne gminy z obszarami ponadlokalnymi i regionalnymi, powoduje ułatwienia w zbyciu pierwotnej produkcji rolnej. Dotyczy to głównie takich płodów jak:

- **rzepaku** – którego kontraktacją i skupem zajmują się Kujawskie Zakłady Przemysłu Tłuszczowego w Kruszwicy
- **mleka** – którego skupem i zagospodarowaniem zajmują się:
 - Kujawska Spółdzielnia Mleczarska Włocławek
 - Spółdzielnia Mleczarska Koło
 - Proszkownia Mleka w Piotrkowie Kuj. – Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego Spółdzielni Mleczarskich „LACPOL” sp. z o.o. w Warszawie
 - „BAKOMA” S.A. – Zakład Produkcyjny w miejscowości Elżbietów k/Szymanowa
- **buraków cukrowych** – których kontraktacją i skupem zajmuje się Cukrownia Gostawice woj. wielkopolskie,
- **ziemniaków** – skup prowadzi Zakład Przemysłu Ziemniaczanego Trzemeszno woj. wielkopolskie,
- **zboża** – którego skup prowadzą Polskie Zakłady Zbożowe we Włocławku oraz Przemysł Paszowy – Osiecinie Krzyżówki i inne,
- **żywiec wieprzowy i wołowy** – skupują Zakłady Mięsne Koło, Zakłady Mięsne Czerniewice.

Ponadto na terenie miasta i gminy zlokalizowane są małe zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego o charakterze lokalnym. Dotyczy to głównie uboju żywca wieprzowego i wołowego, oraz drobiu „Agrodrob” sp. z o.o. we Włocławku – Zakład w Izbicy Kuj.

Powiązania gospodarcze gminy Izbica Kuj. z obszarami gmin sąsiednich, powiatów i województw przedstawia rycina 2.

Ryc. 2 Powiązania gospodarcze gminy Izbica Kujawska z obszarami sąsiednimi

Kierunki zbytu pierwotnej produkcji rolnej

- mleka
- buraków cukrowych
- zboża
- zwierząt wołowej i wieprzowej
- rzepaku
- ziemniaków

2.5.2. Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju rolnictwa

Rolnictwo jest jednym z działów gospodarki narodowej, które pełni ważną rolę w rozwoju społeczno – gospodarczym gminy i kraju.

Izbica Kujawska jest gminą miejsko – wiejską o charakterze rolniczym. W użytkowaniu ziemi, grunty wykorzystane rolniczo, stanowią 83% ogólnej powierzchni gminy.

W ogólnej liczbie ludności miasta i gminy ludność wiejska stanowi 56,1% (4557 osób). Administracyjnie obszar gminy podzielony jest na 35 jednostek sołectkich, w skład których wchodzi 55 miejscowości.

2.5.2.1. Czynniki przyrodnicze warunkujące rozwój rolnictwa

Do grupy czynników przyrodniczych warunkujących rozwój produkcji roślinnej należą:

- **gleba** jako główne siedlisko wzrostu i rozwoju roślin uprawnych. Warunki glebowe pod względem urodzajności w gminie odznaczają się dużym zróżnicowaniem. Wg klasyfikacji bonitacyjnej gleb w gminie 48,3% gruntów rolnych zaliczonych jest do klas II – IVb. Z tego 10,5% do klas II – IIIb. W rozmieszczeniu przestrzennym, największa koncentracja tych gleb występuje w południowo – zachodniej i wschodniej części gminy, a głównie w sołectwach: Mchówek, Grochowiska, Świętosławice, Długie, Modzerowo, Wólka Komorowska, Tymień, Mieczysławowo, Wietrzychowice, Naczachowo, Helenowo, Śmiały, Gąsiorowo.

W rolniczej przydatności stanowią kompleksy żytnie bardzo dobre lub pszenne dobre. Charakteryzują się średnią przydatnością i zasobnością w składniki pokarmowe dla roślin uprawnych. Zasilone zewnętrznymi nawozami organicznymi i mineralnymi, stanowią dobre siedlisko dla wielu gatunków roślin uprawnych o dużych wymaganiach. W dotychczasowej strukturze zasiewów, na tych kompleksach gleb występuje wysoki udział zbóż powyżej 72%. Jest to zjawisko niekorzystne, a nawet wadliwe, gdyż powoduje nieprawidłowości w zmianowaniu i płodozmianie. Powyższą nieprawidłowość można uzasadnić względami ekonomiczno – rynkowymi.

- **agroklimat**. Warunki klimatyczne dla wzrostu i rozwoju roślin uprawnych są korzystne. Okres wegetacji roślin trwa 210 dni i rozpoczyna się w III dekadzie marca. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych w tym rejonie kształtuje się na poziomie 550 – 600 mm, z tego na okres wegetacji roślin przypada około 350 mm. Dla rolnictwa, a głównie produkcji roślinnej, okres ten jest najważniejszy, gdyż w nim odbywa się cykl produkcji roślinnej.

2.5.2.2. Warunki pozaprzyrodnicze

2.5.2.2.1. Struktura agrarna, rozumiana jako forma własności

W strukturze własności ziemi dominującą formą władania jest własność prywatna. W jej posiadaniu znajduje się 84,4% ogólnej powierzchni gminy (10960 ha).

Na tym areale, rolnicza działalność produkcyjną prowadzi 1239 gospodarstw. Charakteryzują się one zróżnicowaną strukturą obszarową. Średnia wielkość gospodarstwa indywidualnego w gminie wynosi ca 8 ha. W sołectwach gminy wykazuje duże zróżnicowanie. Gospodarstwa duże powyżej 10 ha koncentrują się w południowej, środkowej i północno – wschodniej części gminy, a głównie w sołectwach: Pasieka, Obalki, Chociszewo, Ciepliny, Mieczysławowo, Zdzisławin, Cieplinki, Chociszewo, Sokołowo, Trymień, Helenowo. W ogólnej liczbie gospodarstw gminy stanowią one 32,6%.

W produkcji roślinnej odznaczają się wielogatunkową uprawą. Wynika to głównie z warunków glebowych. W większości tych gospodarstw występują gleby słabe.

2.5.2.2.2. Mechanizacja rolnictwa

Miernikiem mechanizacji rolnictwa jest liczba ciągników przypadająca na jednostkę powierzchni użytków rolnych gminy. Indywidualne gospodarstwa rolne w gminie dysponują 738 ciągnikami, co w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych daje wskaźnik 6,8 ciągnika.

W sołectwach gminy wskaźnik ten jest zróżnicowany. Najwyższym wskaźnikiem umaszynowania odznaczają się sołectwa o wysokim udziale gospodarstw dużych i średnich tj. np. Zdzisławin, Wietrzychowice, Obalki, Pasięka, Trymień, Chociszewo, Ciepłiny, Helenowo.

Oprócz ciągników indywidualne rolnictwo gminy odznacza się dobrym wyposażeniem w samobieżne maszyny do zbioru roślin uprawnych np. na 1 kombajn zbożowy przypada 107 ha powierzchni upraw zbóż.

Dobre umaszynowanie rolnictwa gminy jest jednym z czynników gwarantujących terminowe i prawidłowe wykonanie zabiegów agrotechnicznych oraz terminowy zbiór pierwotnej produkcji roślinnej.

2.5.2.2.3. Zasoby siły roboczej

Na obszarach wiejskich gminy Izbica Kujawska zamieszkuje 4557 osób, co stanowi 56,1% ogółu ludności miasta i gminy. W strukturze wiekowej ludności wiejskiej, ludność w wieku produkcyjnym stanowi 63,3% (2885 osób) co w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych daje 30,2 osoby.

Wysoki wskaźnik zatrudnienia w rolnictwie wynika głównie ze słabo rozwiniętych usług i obsługi świadczonych na rzecz rolnictwa oraz innych działów gospodarki.

Wysoki wskaźnik ludności wiejskiej stanowi poważny problem bezrobocia ukrytego. Złagodzenie niekorzystnego zatrudnienia wymaga przemian w strukturze agrarnej oraz ukierunkowanie produkcji na specjalizację i konkurencyjność do wymogów Unijnych.

Przedstawione ważniejsze czynniki warunkujące rozwój rolnictwa na obszarze gminy, pozwoliły na wyodrębnienie obszarów:

- o najkorzystniejszych warunkach do rozwoju produkcji rolnej
- o zróżnicowanych warunkach przyrodniczych i pozaprzyrodniczych, wymagających przekształceń i nadania nowych impulsów rozwoju.

Powyższe przedstawia rycina nr 3.

Ryc. 3 Przestrzenna identyfikacja terenów rolnych w sołectwach gminy

- obszary o najkorzystniejszych warunkach do rozwoju produkcji rolnej (wysoki udział gleb dobrych, dobre umaszynowienie rolnictwa, korzystna struktura obszarowa gospodarstw)
- obszary o głównej funkcji rolniczej ale o zróżnicowanych warunkach przyrodniczych (glebowych i orograficznych), strukturze obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych, umaszynowieniu rolnictwa, wysokim udziale trwałych użytków zielonych

2.5.3. Bariery rozwoju rolnictwa Gminy Izbica Kujawska

Na obszarze gminy Izbica Kujawska, oprócz uwarunkowań sprzyjających rozwojowi rolnictwa, wyodrębniono czynniki zagrażające bądź spowalniające dalszy jego rozwój. Do ważniejszych należą:

2.5.3.1. Rzeźba terenu

Urozmaicona rzeźba terenu gminy, a szczególnie w południowej części, charakteryzuje się wyraźnie zaakcentowanym w krajobrazie, ciągiem wzgórz i pagórków odznaczających się wysokością względną oraz nachyleniem stoków.

W rolnictwie powoduje to poważne utrudnienia w agrotechnice oraz zbiorach roślin uprawnych. Sprzyja to również niekorzystnemu zjawisku erozji wodnej. Spływy powierzchniowe, w tym rejonie gminy powodują zubożenie wierzchniej warstwy gleby, poprzez wymywanie najwartościowszych jej cząsteczek. Stanowi to poważne zagrożenie dla wód powierzchniowych, występujących w obniżeniach terenowych.

2.5.3.2. Duży udział ludności związanej z rolnictwem w ogólnej liczbie ludności wiejskiej gminy

Ludność ta stanowi 63,3% ogółu ludności gminy wieku produkcyjnego (województwo 57,2%). Na 100 ha użytków rolnych gminy przypada 51,7 osób (województwo 30,2 osoby).

Ograniczone możliwości migracji ludności wiejskiej do miasta jest jedną z powodów pozostawiania jej na wsi. Wynika to ze zmian systemowych kraju po 1989r., spowolnienia procesów urbanizacyjnych, restrukturyzacji przemysłu.

2.5.3.3. Wysokie bezrobocie w rolnictwie

Bezrobocie jawne jak i ukryte, jest jednym z najważniejszych społecznych i ekonomicznych problemów wsi. W 1998r. **bezrobocie jawne** w gminie wynosiło 11,8 % (około 340 osób). Szacuje się, że bezrobocie ukryte na wsi (utrata prawa do zasiłku, posiadanie gospodarstwa powyżej 2 ha, nie upoważnia do zasiłku) jest czterokrotnie wyższe niż bezrobocie jawne.

2.5.3.4. Położenie gminy

W produkcji rolnej na obszarze gminy obserwuje się tradycyjność w uprawach polowych oraz chowie zwierząt inwentarskich. Brak ukierunkowania na specjalizację produkcji wynika z braku stabilnej polityki rolnej, słabo rozwiniętego lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego, przechowalniczego, peryferyjnego położenia obszaru gminy w stosunku do dużych aglomeracji miejskich, jako bezpośredniego rynku zbytu pierwotnej produkcji rolnej.

2.5.3.5. Zbyt mała aktywność i przedsiębiorczość ludności wiejskiej

Słaba przedsiębiorczość ludności wiejskiej gminy wynika przede wszystkim z niskiego poziomu wykształcenia, braku środków finansowych na modernizację i unowocześnianie gospodarstw indywidualnych, braku nowoczesnej infrastruktury rynku rolnego oraz braku odwagi podejmowania ryzyka w działalności na własny rachunek, mały stopień

przedsiębiorczości, który nie tylko przyczynia się do zaspokojenia aspiracji osób je podejmujących, ale do ogólnego postępu rozwoju lokalnego.

Dotychczasowe obserwacje skłaniają do umiarkowanego optymizmu co do aktywności ludności wiejskiej na rzecz lokalnego rozwoju.

Panuje dość powszechne przekonanie, że losy gminy, a szczególnie ludności wiejskiej, zależą od bliżej nieokreślonych władz centralnych, a nie od mieszkańców wsi, co stanowi dość istotną barierę rozwoju.

W dobre gospodarce rynkowej podstawą rozwoju lokalnego jest przedsiębiorczość ludności rolniczej, wymagająca podniesienia kwalifikacji zawodowych, doradztwa rolniczego, przestawienia sposobu myślenia z poziomu producenta na poziom przedsiębiorcy, kreowania liderów wspomagających wiejskie inicjatywy, które przeciwstawia się bierności, jaka ogarnęła społeczność wiejską.

Przedstawione uwarunkowania rozwoju rolnictwa w gminie Izbica Kujawska są podstawą do określania kierunków jej rozwoju.

2.6. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu gminy i miasta Izbica Kujawska

Infrastruktura techniczna ma duże znaczenie: stanowi element trwałego zagospodarowania, czynnik przyciągający kapitał i nowe inwestycje na ten teren gminy oraz wyznacza poziom i standard życia ludności. Jest tą niezbędną tkanką, która wypełnia przestrzeń, wiąże osiedla, wsie, miejsca pracy umożliwiając prawidłową działalność wszystkich dziedzin gospodarki. Poziom rozwoju infrastruktury mierzony różnymi składnikami jest jednym z najważniejszych wyznaczników poziomu rozwoju kraju, województwa i gminy.

Brak podstawowych elementów infrastruktury technicznej może zniechęcać do podejmowania działalności gospodarczej na danym terenie. Rozbudowa infrastruktury lokalnej ma dwojaki cel: zmniejszenie kosztów, jakie ponosi inwestor lokalizujący swą działalność na danym terenie, poprawę warunków życia, co może stać się ważnym czynnikiem przyciągającym nowe inwestycje.

2.6.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Istotne znaczenie dla rozwoju gminy ma współpraca i rozwiązywanie problemów wykraczających poza lokalne możliwości wspólnie z gminami ościennymi.

- **Przez teren gminy przebiega z północy na południe linia napowietrzna dwutorowa 110 kV z Włocławka do Konina.**
Dla linii tej wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu szerokości 100 m, w którym nie zaleca się stawiać budynków.
- **Podstawowym źródłem zasilania energią elektryczną obszaru miasta i gminy jest stacja 110/15 kV w Lubrańcu.**
- **Istnieje możliwość rezerwowego zasilania gminy ze stacji 110/15 kV w Piotrkowie Kujawskim poprzez istniejącą sieć linii napowietrznych 15 kV od strony Topólki.**
- **W miejscowościach Modzerowo, Mieczysławowo, Wólka Komorowska, Chociszewo i Słupin stacje transformatorowe 15/0,4 kV zasilane są z sieci ZE Kalisz poprzez punkt pomiarowy w miejscowości Modzerowo.**

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokoprężny DN 500 mm Włocławek-Odolanów.

Realizacja gazociągu powoduje ograniczenia lokalizacyjne nowych obiektów budowlanych w sąsiedztwie gazociągu.

Nowe obiekty winny być usytuowane w odległości nie mniejszej niż odległość bezpieczna wyznaczona wg Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 14.11.1995 r., poz. 686 (Dz.U. Nr 139 z dnia 7.12.1995 r) dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym $2,5 \pm 10$ MPa.

- Przez obszar gminny przebiega rurociąg ropy naftowej „Przyjaźń” Rosja – Niemcy. Dla rurociągu tego wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 sierpnia 1996 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.
Minimalna szerokość strefy bezpieczeństwa dla jednego rurociągu i dla średnicy powyżej 600 mm wynosi 40 (m). Ze względu na przebieg dwóch rurociągów strefę bezpieczeństwa powiększa się o 5 m. Strefa bezpieczeństwa może być użytkowana według pierwotnego przeznaczenia, lecz wewnątrz tej strefy nie dopuszcza się wznoszenia budowli oraz składowania materiałów palnych.
- Na wysypisku odpadów komunalnych w miejscowości Naczachowo składowane są również śmieci z terenu gminy Topólka.

2.6.2. Uwarunkowania wewnętrzne

2.6.2.1. Gospodarka wodno - ściekowa

81,6% mieszkańców miasta Izbica Kujawska korzysta z wody z sieci wodociągowej. Obszar wiejski gminny zwodociągowany jest w około 80 %.

Długość sieci wodociągowej na 1 km² powierzchni gminy wynosi 0,63 podczas gdy średni współczynnik dla województwa – 0,95. Ilość podłączeń wodociągowych na obszarze wiejskim wynosi 107 na 1000 mieszkańców, a średni współczynnik dla województwa 92,6. Analizując inwestycje wodociągowe w gminie w latach 1989 - 1999 stwierdza się, że największy przyrost sieci wodociągowej jak i podłączeń wodociągowych nastąpił w 1993 r. i od tego czasu systematycznie rośnie.

Pomiędzy stopniem zwodociągowania gminy a w niewielkim stopniu rozwiązana gospodarką ściekową istnieje rażąca dysproporcja.

Na terenie miasta funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków z punktem zlewnym, mimo tego jednak tylko 4,2% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej.

Około 10% ścieków wytwarzanych przez mieszkańców terenów wiejskich wywożonych jest do punktu zlewnego na oczyszczalni ścieków, natomiast ca 90% jest bez oczyszczania wpuszczanych do gruntu.

2.6.2.2. Gospodarka ciepła

Zaopatrzenie miasta i gminy w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła, kotłowniach zakładowych i osiedlowych. Są to w przeważającej części kotłownie opalane węglem lub koksem i ogrzewające zakłady produkcyjne, urzędy, szkoły i budynki mieszkalne. Urządzenia te emitują do atmosfery SO_2 , NO_2 , CO w ilościach, które dla pojedynczego pieca czy kotłowni wydają się znikomo małe, ale są bardzo uciążliwe ze względu na bezpośredniość oddziaływania.

Na terenie miasta zaczynają funkcjonować kotłownie, w których paliwem stosowanym do wytwarzania ciepła jest gaz ziemny lub olej opałowy.

Należy modernizować urządzenia grzewcze poprzez zainstalowanie paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń (ogrzewanie gazowe, oleje, elektryczne).

2.6.2.3. Telekomunikacja

W mieście Izbica Kujawska stopień telefoniczności wynosi 161 abonentów na 1000 mieszkańców (średnia dla miast województwa kujawsko-pomorskiego – 217), natomiast obszar wiejski jest telefonicznie w 100%.

2.6.3.4. Zaopatrzenie w gaz

W mieście Izbica Kujawska rozwinięta jest w niewielkim stopniu gospodarka gazem przewodowym. Wykonane są 54 przyłącza gazowe, z czego tylko 12 budynków jest włączonych do sieci gazowej rozdzielczej i korzysta z dostaw gazu. Wynika z tego, że tylko 0,7% mieszkańców miasta korzysta z gazu przewodowego.

Rozwinięta jest natomiast gospodarka gazem bezprzewodowym, który używany jest w gospodarstwach domowych. Około 70% gospodarstw w mieście i 65% gospodarstw na terenach wiejskich korzysta z butli gazowych.

Gmina posiada opracowaną przez Biuro Studiów i Projektów Gazyfikacji „Gazoprojekt” Wrocław, „Koncepcję gazyfikacji gminy”.

Zgodnie z „Koncepcją” wybudowana została stacja redukcyjno-pomiarowa I-go stopnia o przepustowości $3000 \text{ Nm}^3/\text{h}$, która stwarza możliwość gazyfikacji miasta i gminy. Docelowo gaz może zostać zastosowany do celów technologicznych, jak również jako czynnik grzewczy, przez co wyemitowana zostanie emisja zanieczyszczeń do atmosfery.

2.6.3.5. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy w miejscowości Naczachowo znajduje się gminne wysypisko odpadów komunalnych oddane do użytku w 1985 r. Wysypisko na koniec 1998 r. wypełnione było w 99%.

Z analiz wynika, że tylko z około 40% gospodarstw w mieście oraz z około 5,5% gospodarstw wiejskich śmieci wywożone są na gminne wysypisko odpadów komunalnych, pozostałe gospodarstwa zagospodarowują odpady we własnym zakresie lub składują na wysypiskach „dzikich”.

Należy dążyć do uporządkowania gospodarki odpadami poprzez zorganizowany wywóz śmieci z terenu całej gminy.

2.6.3.6. Gospodarka energetyczna

Sieć zasilająca magistralna i terenowa na terenie miasta i gminy jest wystarczająca i nie przewiduje się jej rozbudowy.

Istniejąca sieć rozdzielająca stacje transformatorowe 15/0,4 kV na terenie gminy wykonana jest jako odgałęzienia od linii terenowych jest wystarczająca dla potrzeb zasilania energią elektryczną odbiorców.

Możliwa jest rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej 15 kV związana z rozwojem gminy, w tym budowa odpowiedniej ilości stacji transformatorowych 15/0,4 kV, głównie napowietrznych.

Należy systematycznie modernizować i remontować sieci niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe 15/0,4 kV.

2.6.4. W n i o s k i

2.6.4.1. Uwarunkowania inspirujące rozwój

- wysoki stopień zwodociągowania miasta i gminy,
- istniejąca mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w mieście Izbica Kujawska,
- rozpoczęcie gazyfikacji miasta oraz możliwość gazyfikacji całej gminy,
- wysoki stopień stelefonizowania miasta i gminy.

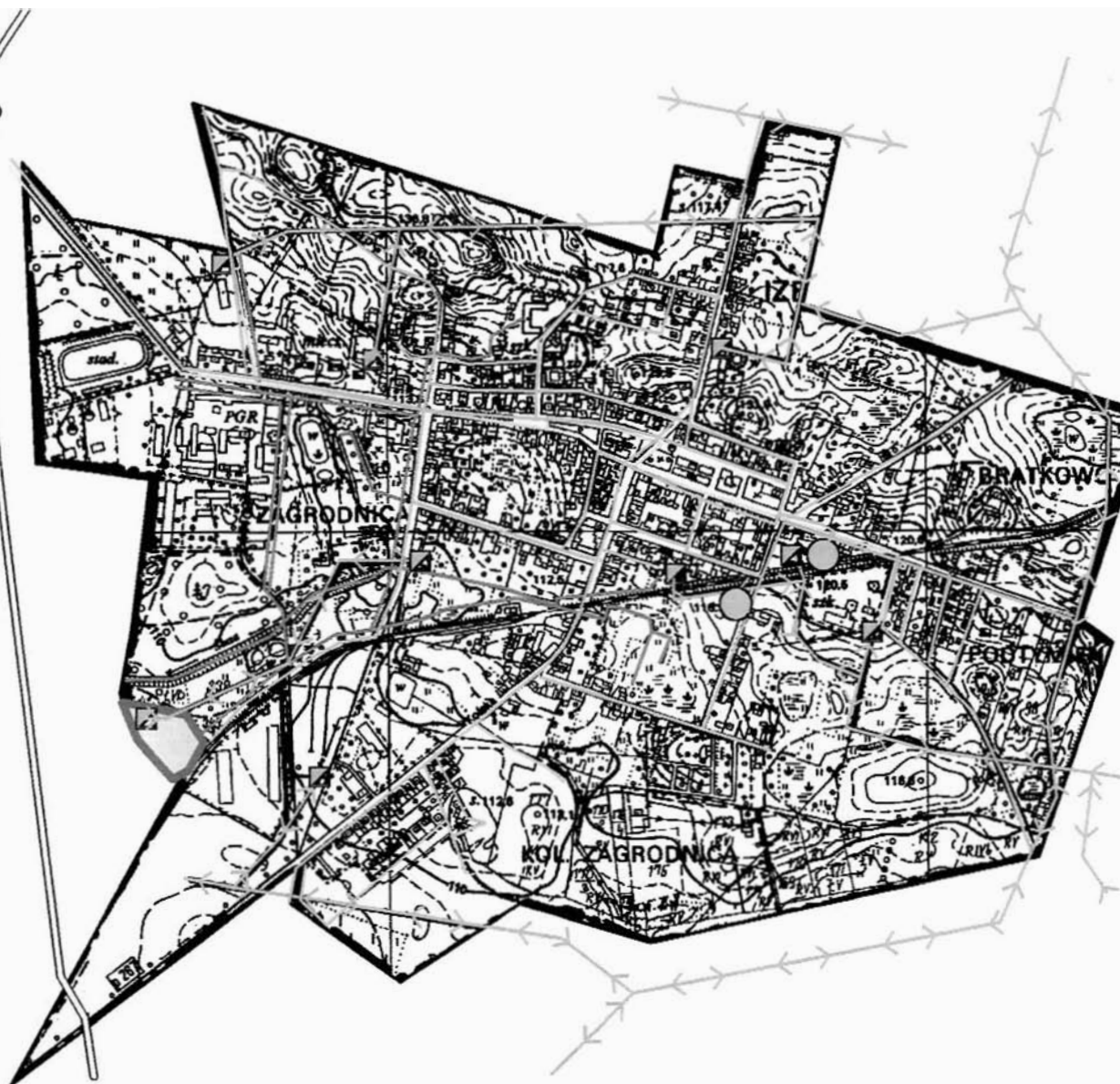
2.6.4.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój

- brak opracowania stref ochronnych gminnych ujęć wody dla miejscowości o zwartej zabudowie,
- znikoma realizacja indywidualnych systemów oczyszczania,
- brak zorganizowanego wywozu odpadów stałych z terenów wiejskich na wysypisko komunalne,
- wysypisko odpadów komunalnych wypełnione w 60%.

Ryc. 4 Gmina Izbica Kujawska, infrastruktura techniczna - ideogram

- ujęcia wody
- studnie głębinowe
- sieć wodociągowa
- ⬡ stacja redukcyjna gazu I stopnia
- gazociąg DN 500 Odolanów - Włocławek
- ↔ linia elektroenergetyczna 110 kV
- rurociąg ropy naftowej "PRZYJAŹŃ"
- ⋯ główne linie telekomunikacyjne
- ▲ wysypisko odpadów komunalnych
- ▼ kotłownie
- główne drogi
- obszar miasta Izbica Kujawska

Ryc. 5 Miasto Izbica Kujawska, główne media infrastruktury technicznej - ideogram

- ujęcia wody
- sieć wodociągowa
- oczyszczalnia ścieków
- kolektory sanitarne
- kolektory deszczowe
- linie elektroenergetyczne SN
- stacje transformatorowe
- stacja redukcyjna gazu I stopnia
- gazociąg wysokoprężny DN 500 Odolanów - Włocławek
- główne przebiegi gazociągu średniego ciśnienia
- urząd pocztowo - telekomunikacyjny
- główne linie telekomunikacyjne

2.7. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania układu komunikacyjnego

System komunikacji gminy Izbica Kujawska składa się z sieci dróg kołowych oraz kolei wąskotorowej.

2.7.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Teren gminy Izbica Kujawska łączy się z zewnętrznym układem komunikacji regionu za pomocą sieci dróg wojewódzkich i powiatowych.

Drogi te stanowią połączenia:

- a) **wojewódzkie** - między miastami, mające znaczenie dla województwa oraz drogi o znaczeniu obrotowym
- b) **powiatowe** - między miastami będącymi siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

• drogi wojewódzkie

Na terenie gminy oraz miasta Izbica Kujawska zaznaczają swój przebieg trasy dwóch dróg wojewódzkich, są to drogi:

Nr 269 Szczerkowo-Izbica Kujawska-Chodecz-Chocień-Kowal

Nr 270 Brześć Kujawski-Izbica-Koło

Na terenie miasta są to ulice:

Warszawska

Toruńska

Kolska

Obydwie drogi posiadają nawierzchnie twarde (asfaltobeton).

Aktualnie wg opracowania „RUCH DROGOWY – 1995) wyd. „Transprojekt” Warszawa – średni dobowy ruch pojazdów samochodowych, charakter ruchu oraz wskaźnik wzrostu w stosunku do roku 1990 przedstawia się następująco:

Lp.	Nr drogi przebieg	Średni dobowy ruch pojazdów samochodowych w 1995 r. (szt.)	Charakter ruchu	Wskaźnik wzrostu w stosunku do 1990 r.	Uwagi
1	2	3	4	5	6
	269 Szczerkowo - Izbica Kujawska - Chodecz - Chocień - Kowal - odc. od Chodcza do Izbicy - odc. od Izbicy Kujawskiej do Szczerkowa	550 650	turystyczny	1,4 ÷ 1,8	
	270 Brześć Kujawski - Izbica Kujawska - Koło - odc. od Lubrańca do Izbicy - odc. od Izbicy w stronę Koła	1 300 1 300	turystyczny gospodarczy	< 1,0 1,0 ÷ 1,4	

Dane zamieszczone w powyższej tabeli odnoszą się do pomiarów natężenia ruchu na drogach krajowych wykonywanych cyklicznie co 5 lat.

Administracyjnie drogami wojewódzkimi na terenie miasta i gminy Izbica Kujawska zarządza Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy – Rejon Dróg Wojewódzkich we Włocławku.

• **Drogi powiatowe**

Aktualnie – z uwagi na stopniowe wprowadzanie w życie ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – trwają prace ustalające podział wcześniejszych dróg wojewódzkich na drogi powiatowe i gminne. Ostateczny wykaz dróg powiatowych z podaniem numeracji, nazewnictwa, przebiegu i długości – zostanie przyjęty i uchwalony przez radę powiatu po zasięgnięciu opinii poszczególnych rad gmin.

Do czasu podjęcia przez rady odpowiednich uchwał przyjęto, że dotychczasowe drogi wojewódzkie są drogami powiatowymi, z czasem wprowadzone zostaną odpowiednie korekty.

Na terenie gminy Izbica Kujawska są to drogi:

Nr 46752 Samszyce-Izbica Kujawska

Nr 46938 Izbica Kujawska-Boniewo-Borzymie

Nr 46939 Izbica Kujawska-Modzerowo

Nr 46940 Izbica Kujawska-Nowa Wieś-Błenna

Nr 46948 Psary-Przedecz

Drogi powiatowe posiadają w większości nawierzchnie twarde z wyjątkiem dwóch dróg, są to:

Nr 46940 – na całej swej długości w gm. Izbica Kujawska posiada nawierzchnię gruntową ulepszoną (4,5 km)

Nr 46940 – na odcinku dług. 2,6 km posiada nawierzchnię gruntową ulepszoną.

Na terenie miasta Izbica Kujawska występują następujące ulice zaliczane do kategorii powiatowych:

Rolnicza

Narutowicza

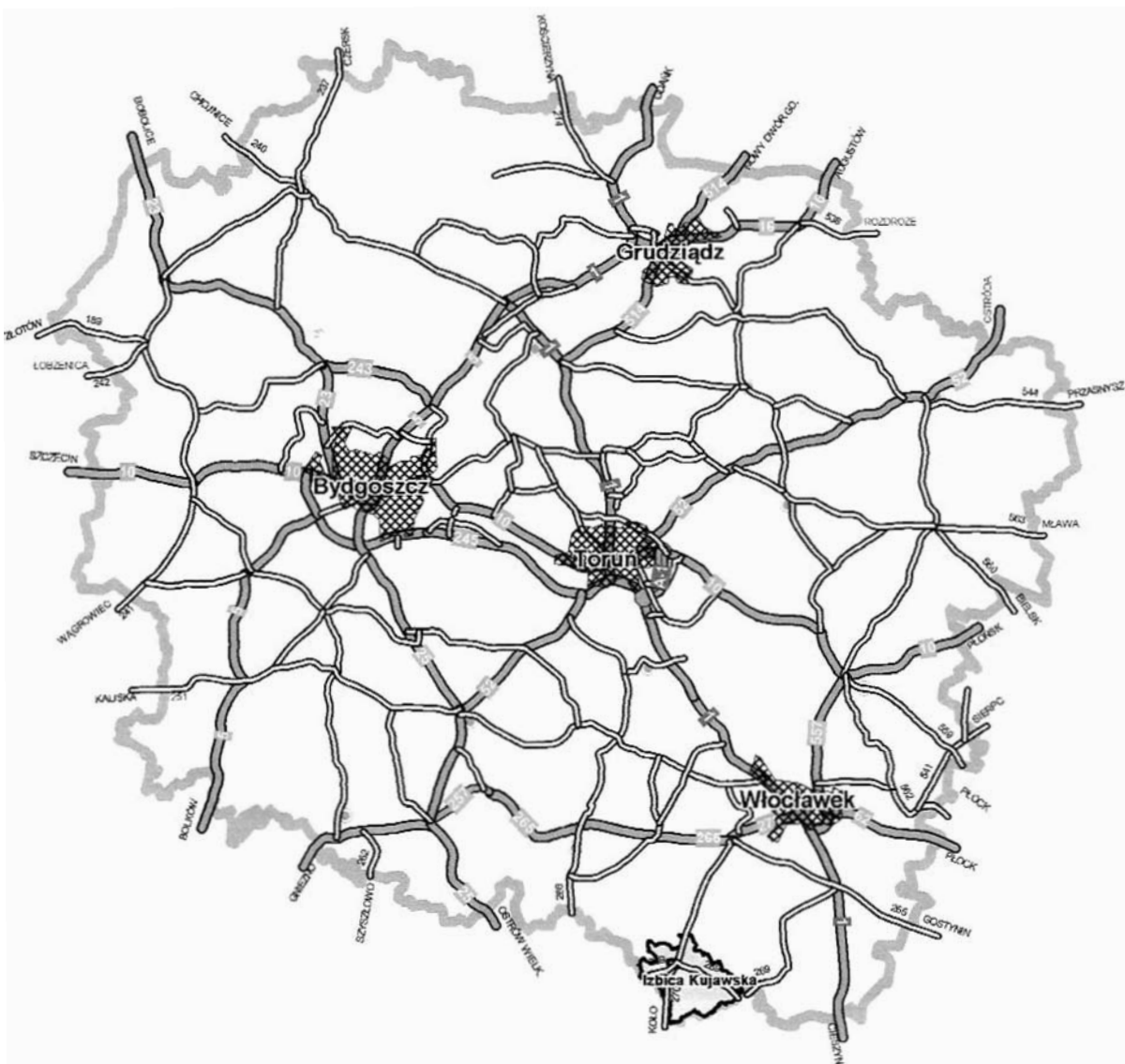
Kwiatowa

Tymieniecka

Ulice zaliczane do kategorii dróg powiatowych na terenie miasta posiadają nawierzchnie twarde.

Administracyjnie drogami powiatowymi na terenie gminy oraz miasta Izbica Kujawska zarządza Powiatowy Zarząd Dróg we Włocławku z siedzibą w Jarantowicach.

Graficznym odpowiednikiem sieci komunikacji drogowej na terenie gminy Izbica Kujawska – w zakresie powiązań zewnętrznych – jest załączony ideogram: „Gmina Izbica Kujawska na tle układu komunikacji drogowej województwa kujawsko-pomorskiego”.

Ryc. 6 Gmina Izbica Kujawska na tle układu komunikacji drogowej województwa kujawsko-pomorskiego

- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie

2.7.2. Uwarunkowania wewnętrzne

Układ funkcjonalny wewnętrznego układu komunikacji gminy – oprócz opisanych już dróg kołowych – składa się z sieci dróg gminnych, dróg o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi oraz kolei wąskotorowej.

2.7.2.1. Komunikacja drogowa

▸ Drogi gminne

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Wykaz dróg gminnych załączono w formie tabeli w opracowaniu „Materiały wejściowe z zakresu komunikacji i transportu miasta i gminy Izbica Kujawska” - 1998 r.

Podano dane dotyczące nazewnictwa dróg oraz ich długości. Jest to materiał otrzymany z Urzędu Miasta i Gminy Izbica Kujawska.

Niezależnie od dróg uznanych jako drogi gminne – występują drogi o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi, drogi wewnętrzne oraz dojazdy. Powstawały one wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz infrastruktury wsi. Zaliczenie tych dróg do kategorii dróg gminnych powinno nastąpić w drodze uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii właściwej rady powiatu.

Drogi gminne w przeważającej części posiadają nawierzchnię gruntową lub umocnioną żużlem. Dróg gminnych o nawierzchni twardej jest ok. 10 km, jest to nawierzchnia asfaltobetonowa.

Szacuje się, że ok. 70% pozostałej długości dróg gminnych posiada nawierzchnię umocnioną żużlem bądź tłuczniem.

Ścieżki rowerowe

Na terenie gminy nie występują samodzielne trasy przeznaczone wyłącznie dla ruchu rowerów tzw. ścieżki rowerowe. Ruch rowerowy odbywa się po drogach publicznych na ogólnie przyjętych zasadach ruchu określonych w Kodeksie Drogowym.

W przypadku wyznaczenia szlaków komunikacji turystycznej należy poddać analizie potrzebę budowy oddzielnych ścieżek. Decydującym czynnikiem powinno być natężenie ruchu na drogach i wiążące się z tym utrudnienia i niebezpieczeństwa dla ruchu rowerowego.

2.7.2.2. Komunikacja kolejowa

Środkiem komunikacji kolejowej na terenie gminy oraz miasta Izbica Kujawska jest kolej wąskotorowa. Występuje jedna relacja: Smólsk-Przystronie.

Jest to linia jednotorowa, wykorzystywana sporadycznie do przewozów towarowych. Znaczenie jej w systemie transportu towarowego gminy jest niewielkie. Na terenie miasta linia kończy się bocznica towarową, umożliwiającą załadunek i wyładunek towarów oraz formowanie składu pociągu.

2.7.2.3. Elementy zaplecza technicznego motoryzacji

Stacje paliw

Na terenie gminy i miasta Izbica Kujawska funkcjonują dwie Stacje Paliw świadczące sprzedaż typowego asortymentu paliw płynnych.

Stacją o najwyższym standardzie, całodobową wyposażoną w parking dla samochodów osobowych, świadczącą pełen asortyment paliw płynnych jest obiekt zlokalizowany w bezpośredniej bliskości miasta; jest własnością CPN. Stacja na terenie miasta zlokalizowana jest przy ul. Sportowej, zarządza nią osoba prywatna, obiekt po byłej Spółdzielni Kółek Rolniczych.

▸ Stacje obsługi pojazdów

Na terenie gminy i miasta Izbica Kujawska występują pojedyncze warsztaty napraw samochodów świadczące usługi w zakresie napraw silników, blacharstwa samochodowego i lakiernictwa.

Występuje zróżnicowanie wyposażenia zakładów w sprzęt techniczny.

▸ Zespoły parkingowe

Na terenie gminy nie występują zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie dużej liczby pojazdów. Mniejsze zespoły parkingowe zlokalizowane są głównie przed obiektami użyteczności publicznej jak Urzędy, Szkoły, obiekty turystyczne i pawilony handlowe.

Przy drodze wojewódzkiej Nr 270 we wsi Świętosławice zlokalizowane są parkingi leśne.

Na terenie miasta zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie większej liczby pojazdów występują głównie przed obiektami użyteczności publicznej, na terenach zabudowy wielorodzinnej oraz przed obiektami handlowymi.

Niezależnie od wymienionych zespołów parkingowych, postój pojazdów odbywa się w sposób tradycyjny w ciągach ulicznych, tam gdzie pozwala na to przyjęta organizacja ruchu.

Garaze

Oprócz pojedynczych garaży zlokalizowanych na działkach osób prywatnych występują zespoły garażowe zlokalizowane na terenach sąsiadujących z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (osiedle mieszkaniowe przy ul. Polnej).

2.7.2.4. Komunikacja zbiorowa

Środkiem komunikacji zbiorowej na terenie gminy Izbica Kujawska jest komunikacja autobusowa.

Komunikacja autobusowa zorganizowana jest przez Państwową Komunikację Samochodową, występuje również linia prywatna.

Linie autobusowe obsługujące teren gminy zbiegają się w mieście Izbica Kujawska, gdzie zlokalizowany jest przystanek autobusowy z poczekalnią dla pasażerów.

W poszczególnych wsiach na trasie kursowania autobusów zlokalizowane są przystanki i wiaty przystankowe.

• **Transport towarowy**

Na terenie gminy transport towarów odbywa się przy użyciu pojazdów samochodowych oraz kolejki wąskotorowej.

Transport towarowy po drogach kołowych odbywa się głównie przy użyciu prywatnego sprzętu przewozowego.

Transport towarów przy pomocy kolejki wąskotorowej ma znaczenie marginalne z uwagi na sporadyczne wykorzystywanie jej do celów przewozowych.

Rodzaj przewozów to głównie płody rolne, materiały budowlane, wyroby oraz środki służące do produkcji rolno-towarowej.

2.7.3. Uwarunkowania inspirujące, bądź ograniczające rozwój

Analizując układ komunikacyjny gminy Izbica Kujawska należy stwierdzić, że istniejąca sieć dróg w zasadzie wystarcza do obsługi komunikacyjnej terenu gminy. Trasy dróg o najwyższej randze – czyli wojewódzkich przechodzą centralnie przez tereny gminne krzyżują się w mieście Izbica Kujawska; należy to uznać za czynnik korzystny.

Celem odciążenia układu ulicznego miasta od ruchu tranzytowego oraz przejazdu przez miasto, konieczna jest realizacja zachodniej obwodnicy miasta, która na znacznym odcinku została już zrealizowana.

Trasy dróg powiatowych są równomiernie rozłożone na terenie gminy co umożliwia sprawną penetrację komunikacyjną terenu, wyjątek stanowi północno-wschodnia część gminy, gdzie występuje jedynie gęsta sieć dróg gminnych. Należy dążyć do utwardzenia wszystkich dróg powiatowych na terenie gminy.

Istniejąca sieć dróg gminnych wymaga dalszego usprawniania poprzez budowę nawierzchni utwardzonych – wymaga to równocześnie nadania drogom odpowiednich parametrów w zakresie szerokości, pochyłeń łuków – zgodnie z wytycznymi odpowiednich normatywów i przewidywanymi natężeniami ruchu na drogach.

Znaczenie kolei wąskotorowej, która zaznacza swój przebieg przez centralne tereny gminy oraz miasto Izbica Kujawska – jest w zasadzie marginalne w stosunku do całości systemu transportowego gminy. Znaczenie tego środka transportu będzie stopniowo zanikać na rzecz transportu kołowego.

Graficznym odzwierciedleniem stanu komunikacji na terenie gminy oraz miasta Izbica Kujawska są załączone ideogramy układu komunikacyjnego gminy oraz miasta odzwierciedlające uwarunkowania w tym zakresie.

Zestawienie długości dróg na terenie gminy Izbica Kujawska

- drogi wojewódzkie	– 23,287 km
- drogi powiatowe	– 32,6 km
- drogi gminne	– 106,249 km
- Razem:	- 162,136 km

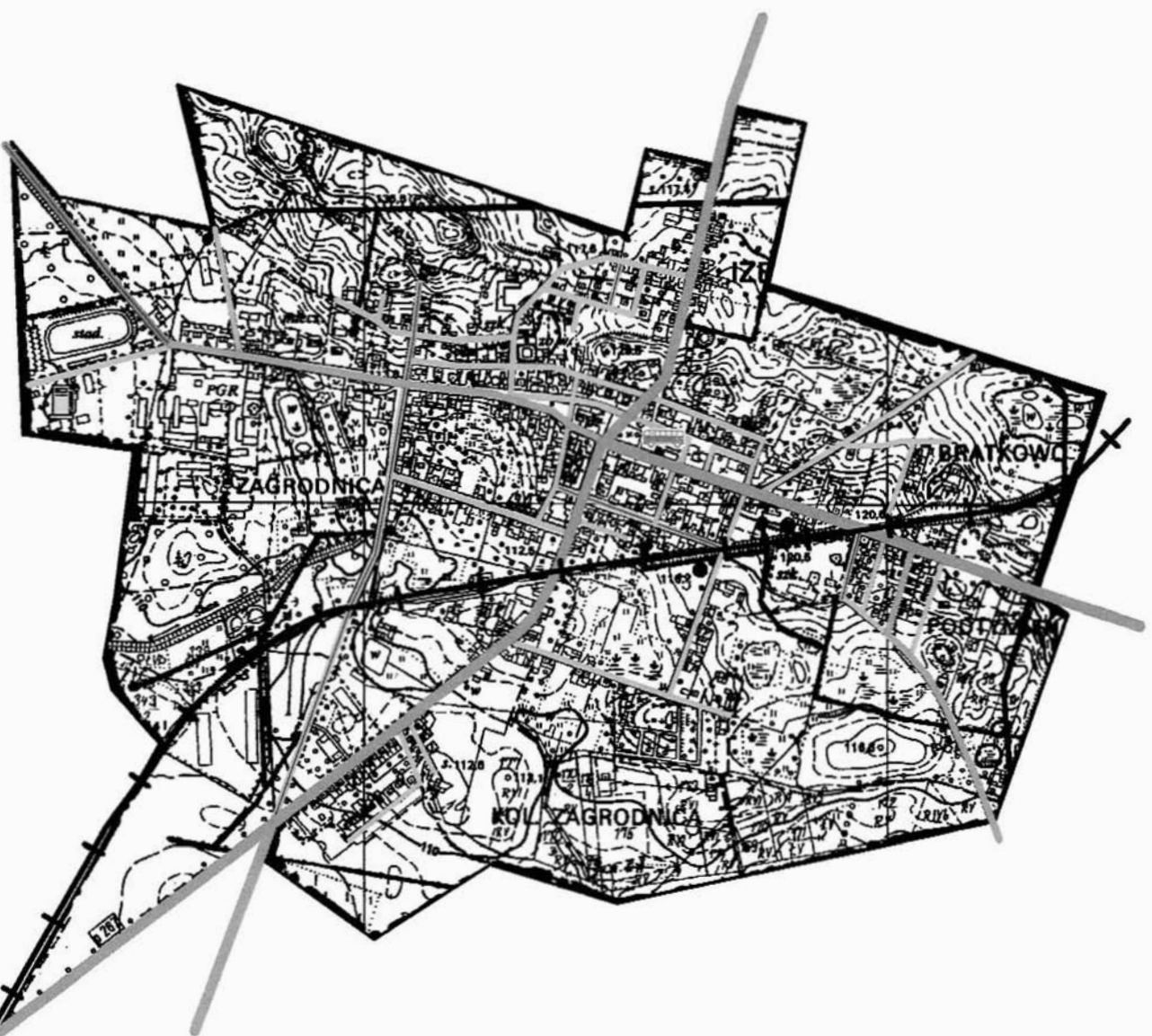
Zestawienie długości ulic na terenie miasta Izbica Kujawska

- ulice wojewódzkie	– 2,738 km
- ulice powiatowe	– 1,6 km
- ulice lokalne miejskie	– 8,159 km
- Razem:	- 12,497 km

Ryc. 7 Gmina Izbica Kujawska, uwarunkowania w zakresie komunikacji i transportu

- droga wojewódzka
- droga powiatowa
- droga gminna
- kolej wąskotorowa
- Stacja Paliw
- Stacja Obsługi Pojazdów (w budowie)
- obszar miasta Izbica Kujawska

Ryc. 8 Miasto Izbica Kujawska, uwarunkowania w zakresie komunikacji i transportu

- ulica w ciągu drogi wojewódzkiej
- ulica w ciągu drogi powiatowej
- ulica lokalna
- kolej wąskotorowa
- przystanek autobusowy PKS
- Stacja Paliw

2.8. Przestrzenne uwarunkowania rozwoju

2.8.1. Progi rozwoju przestrzennego gminy

Rozwój przestrzenny gminy zdeterminowany jest przez naturalne progi - bariery nieprzekraczalne (opłacalność ekonomiczna, ochrona wartości ekologicznych). Ważniejsze z nich usytuowane są w sposób następujący:

- **Kompleksy łąkowo – bagienne** - występujące w rejonie wsi:
 - Pasięka, Skarbanowo, Sokołowo
 - Augustynowo
 - Mchówek, Świętosławice
 - Tymień, Wólka Komorowska
 - Kazanki, Szczkówki
 - Ciepliny, Cieplinki
 - Modzerowo
- **Kompleksy leśne** – występują istniejące z planowanymi dolesieniami:
 - w północno - wschodniej części gminy w rejonie wsi Pasięka i Skarbanowo, Obalki
 - przechodzące przez środek gminy ciągnące się od wsi Kazimierowo, Grochowiska poprzez miasto dalej wsie Józefowo, Komorowo, Szczkówki, Wystrzelice z kompleksem położonym w obrębie sołectw Ciepliny, Cieplinki i Zdzisławin
 - w obrębie jeziora Modzerowskie - Długie na terenie wsi Świętosławice, Wólka Komorowska i Modzerowo
- **Kompleksy gleb chronionych** najbardziej wartościowych do produkcji rolnej występują w rejonie wsi
 - * Mchówek
 - * Grochowiska
 - * Tymień, Józefowo
 - * Naczachowo, Wietrzychowice
 - * Helenowo, Błenna, Śmieły, Gańsiorowo
 - * Wólka Komorowska
 - * Świętosławice

Progi rozwoju przestrzennego gminy dla działań inwestycyjnych w celu ochrony wartości przyrodniczych określają:

- doliny cieków jako obszary łąkowo - bagienne,
- kompleksy leśne,
- kompleksy gleb o wysokich wartościach do produkcji rolnej.

2.8.2. Ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy.

- Pewnym ograniczeniom urbanistycznym podlegają historyczne założenia parkowo - dworskie.
- Poważnym ograniczeniem w dowolności kształtowania zabudowy, jej funkcji i wielkości są tereny erozyjne o bardzo zróżnicowanej rzeźbie terenu i dużych spadkach. Będą to krawędzie dolin cieków oraz wszystkie obszary o spadkach powyżej 5%.

2.8.3. Preferencje rozwoju przestrzennego gminy.

Uwzględniając wcześniej opisane progi i ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy, preferowane kierunki rozwoju dla działań inwestorskich to wsie:

- **Blenna** - o funkcji mieszkalno - usługowej, turystycznej, produkcyjno – usługowej i obsłudze rolnictwa,
- **Modzerowo** - o funkcji mieszkalno – usługowej z turystyczną
- **Świątosławice** - o funkcji mieszkalno – usługowej z turystyczną
- **Mchówek** - o funkcji mieszkalno – usługowej
- **Kazimierowo** - o funkcji mieszkalno – usługowej
- **Augustynowo** - o funkcji mieszkalno - usługowej
- **Wietrzychowice** - o funkcji mieszkalno - usługowej

Szczególnie wskazane do inwestowania są wszystkie obszary o niskich klasach bonitacyjnych V-VI, położonych w różnych częściach gminy.

2.8.4. Funkcje gminy

Z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania przestrzennego obszary gminy wynikają główne funkcje gminy, które przedstawiają się następująco:

rolnictwo, tj. produkcja zdrowej żywności na potrzeby miasta Izbica Kujawska i większych najbliższych aglomeracji miejskich, tj. miast: Włocławek i Toruń.

przemysł rolno - spożywczy tylko w znacznym stopniu planuje się koncentrację w ośrodku gminnym tj. m. Izbicy Kujawskiej w oparciu o istniejącą bazę (obecnie pustośnian) i tradycje w tym zakresie.

2.8.5. Struktura osadnicza gminy

Gminnym ośrodkiem rozwoju jest miasto Izbica Kujawska o wyznaczonych terenach pod funkcje mieszkalno-usługowe, produkcyjno-usługowe z obsługą i produkcją wielkotowarową rolnictwa.

Struktury osadnicze gminy są średnio wykształcone, przeważa w znacznym stopniu zabudowa rozproszona.

Dokonano próby koncentrowania zabudowy mieszkalno - usługowej w większych wykształconych strukturach i najbardziej skupionej zabudowy w rejonach usług. Mamy tu kategorie wsi o funkcjach:

- **ośrodek wspomagające dla ośrodka rozwoju** o funkcjach mieszkalno - usługowej z dominacją usług różnych z funkcja turystyczną, i produkcyjno-usługową to wieś Blenna (wyznaczono tereny pod funkcje mieszkalno- usługowe, produkcyjno – usługowe i pod funkcje turystyczne – j. Karaśnia)
- **funkcje mieszkalno – usługowe z turystycznymi**
 - * Modzerowo
 - * Świątosławice
- **funkcje tylko mieszkalno – usługowe** (wyznaczono tereny rozwojowe tylko pod funkcje mieszkalno - usługowe)
 - Mchówek - Kazimierowo
 - Augustynowo - Wietrzychowice
- **Ponadto wyznaczono teren produkcyjno – usługowy dla miasta** na obszarze wsi Józefkowo.

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA

3.1. Polityka przestrzenna gminy

- 1. Rozwijanie systemów infrastruktury technicznej** - realizacja zadań i programów traktowana jest priorytetowo w gminie i mieście Izbica Kujawska,
 - 100% zwodociągowania miasta i gminy
 - gazyfikacja gminy w dostosowaniu do potrzeb
 - kanalizowanie miejscowości o zwartej zabudowie
 - wprowadzanie ekologicznych systemów grzewczych
 - 100% telefonizacja miasta
- 2. W polityce ochrony środowiska** główne zadania to:
 - tworzenie obszarów chronionych
 - utrzymanie stanu sanitarnego
 - racjonalna gospodarka zasobami wodnymi
 - promocja zachowań proekologicznych
- 3. Polityka rolna** to:
 - produkcja zdrowej żywności
 - rozwój usług, obsługi rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego, przechowalnictwa i chłodnictwa
 - szukanie rynków zbytu dla nadprodukcji pierwotnej produkcji rolnej
- 4. W polityce mieszkaniowej** samorząd gminy nastawia się na:
 - ułatwienia w pozyskiwaniu terenów w obszarach preferowanych pod rozwój osadnictwa
 - przyspieszenie procedury otrzymywania pozwoleń na budowę
- 5. W polityce restrukturyzacji przemysłu** główne zadania dotyczą miasta Izbica Kujawska, w gminie będzie to:
 - zagospodarowanie pustostanów po zakładach rolnych i SKR
 - dostosowanie profilu produkcji do surowców lokalnych
 - wprowadzenie innowacyjnych technologii
 - reorganizacja zbytu towarów (marketing)
 - prywatyzacja przedsiębiorstw
- 6. Polityka ochrony dóbr kultury** to:
 - programy prac badawczych i studialnych tzw. programy "ratownictwa przestrzennego" jako część składowa programu ochrony dóbr kultury
 - oddawanie w dzierżawę lub sprzedawanie obiektów zabytkowych na cele zgodne z ich charakterem np. dla turystyki krajoznawczej
 - stworzenie preferencji finansowych (nisko oprocentowane kredyty i ulgi podatkowe) i działania organizacyjne (prywatyzacja)

3.2. Kierunki rozwoju społeczno - gospodarczego

Kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy będą obejmowały następujące działania:

- Rozwój edukacji i zmian w profilu kształcenia młodzieży w wieku ponadpodstawowym pracującej i zatrudnionej w rolnictwie.
- Zmniejszenie liczby zatrudnionych w rolnictwie na 100ha/UR.
- Likwidacja bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w usługach, obsłudze i przetwórstwie.
- Podniesienie poziomu usług i obsługi rolnictwa szczególnie w terenach wiejskich.
- Ograniczenie postępującego rozproszenia w wiejskiej sieci osadniczej.

3.3. Kierunki rozwoju gminy w aspekcie ochrony wartości kulturowych

Istniejące powiązania funkcjonalno-przestrzenne należy wykorzystać i rozwijać np. dla potrzeb popularyzowanej ostatnio tzw. "agroturystyki" uzupełnionej o turystykę pieszą i rowerową, dla potrzeb których można adaptować istniejące zespoły parkowo dworskie, dawną kolejkę wąskotorową czy też szlaki historyczne.

Dla stref opracować programy prac badawczych i studialnych tzw. programy "ratownictwa przestrzennego" jako część składową programu ochrony dóbr kultury.

Wobec powyższego winny być opracowane:

1. Programy badawcze (np. dla stref archeologicznych, dla założeń wiejskich)
2. Programy zabezpieczające i remontowe
3. Programy funkcjonalno-przestrzenne np. dla turystyki krajoznawczej

3.4. Cele i kierunki gospodarowania zasobami przyrody gminy i miasta Izbica Kujawska

Prawidłowa gospodarka przestrzenna powinna w pełni uwzględniać ochronę istniejącego systemu ekologicznego, a także eliminować wszystkie zagrożenia mogące zakłócać jego funkcjonowanie. Konieczna jest także poprawa jakości środowiska oraz wzbogacenie jego zasobów i walorów. Realizacja tych zadań stanowi istotny warunek dla osiągnięcia rozwoju zrównoważonego, będącego głównym celem polityki ekologicznej. Konieczna jest ona również ze względu na stosunkowo ubogie zasoby środowiska biotycznego, a także dominującą funkcję rolniczą oraz związane z nią zagrożenia i konflikty przyrodniczo – przestrzenne. Jest wreszcie ważna z tego względu, że przez obszar gminy Izbica Kujawska przebiegają ciągi ekologiczne stanowiące główne elementy regionalnego systemu powiązań przyrodniczych.

Obszar gminy Izbica Kujawska to jednak przede wszystkim kompleksy dobrych gleb (I-IVb stanowią ponad 52% gruntów ornych), które są intensywnie użytkowane rolniczo. To także osadnictwo wiejskie oraz zabudowa miejska z towarzyszącą jej infrastrukturą techniczną i siecią dróg.

W związku z powyższym docelowa struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy powinna być kształtowana z uwzględnieniem trzech głównych grup obszarów charakteryzujących się odmiennymi uwarunkowaniami, funkcjami i predyspozycjami. Stanowią one

podstawowe determinanty wpływające na całokształt działań związanych z rozwojem ekonomicznym i gospodarką przestrzenną.

W przypadku gminy Izbica Kujawska będą to:

- obszary o dużych walorach przyrodniczych, pełniące głównie funkcje ekologiczne w układzie lokalnym i regionalnym,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obejmujące przede wszystkim kompleksy gleb o wysokich klasach bonitacyjnych,
- obszary zurbanizowane, o znacznym stopniu przekształcenia środowiska, obejmujące wielofunkcyjną zabudowę miejską oraz zwartą zabudowę osiedli wiejskich.

Najważniejszym elementem wspomnianej struktury przestrzennej są obszary o dużych walorach przyrodniczych. Ich istnienie i funkcjonowanie będzie decydować o zasobach i jakości środowiska, a także warunkach życia człowieka.

Zasadnicze znaczenie w obrębie tych obszarów mają następujące elementy:

1. lasy pełniące funkcje ochronne i estetyczno – krajobrazowe, a także stanowiące główny składnik wielu biotopów,
2. kompleks przyrodniczy Jeziora Modzerowskiego,
3. kompleks przyrodniczy Jeziora Chotelskiego,
4. kompleks przyrodniczy jeziora Karaśnia,
5. kompleksy łąkowo – bagienne,
6. parki podworskie jako zespoły florystyczne o bogatej gatunkowo szacie roślinnej, będące jednocześnie miejscem występowania i egzystencji licznej drobnej fauny

Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej podlegają silnej i permanentnej antropopresji, niosącej za sobą liczne zagrożenia dla środowiska. Jednym z nich jest chemizacja gleb, związana ze stosowaniem nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin. Duże przestrzenie gruntów ornych, pozbawione okresowo szaty roślinnej, narażone są na degradację gleb, spowodowaną zjawiskiem erozji eolicznej i wodnej. Występuje tutaj również deficyt wody opadowej. W związku z tym niezbędna jest „ekologizacja” tych obszarów. Powinna ona polegać zarówno na wprowadzeniu innych rozwiązań w zakresie agrotechniki jak również wzbogaceniu tła przyrodniczego. Zasadniczym elementem tła przyrodniczego powinny być liczne, niewielkie powierzchniowo, zespoły wysokiej roślinności śródpolnej, tworzące enklawy wkomponowane w układ pól i łąk. W rozwiązaniach docelowych stanowić one będą podstawowy składnik tzw. „ekosystemów pułapkowych”, ograniczających negatywne zjawiska związane z erozją eoliczną i wodną. Elementem uzupełniającym powinny być zbiorniki wód powierzchniowych, reprezentowane przez drobne oczka wodne, zarówno naturalne jak i sztuczne, wraz z towarzyszącą im zabudową biologiczną.

Obszary zurbanizowane, mimo dominacji czynnika antropogenicznego oraz znacznych przekształceń środowiska, powinny charakteryzować się wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnych. Tworzyć je będą przede wszystkim zadrzewienia i zakrzewienia przydomowe i przydrożne oraz ogólnodostępne tereny zielone. Powinny one w docelowych rozwiązaniach zajmować minimum 50% ogólnej powierzchni terenów wchodzących w skład przedmiotowej funkcji. Zapewni to niezbędną równowagę ekologiczną, jak również wpłynie korzystnie na walory estetyczno – krajobrazowe osiedli wiejskich w obrębie całej gminy.

3.5. Kierunki gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną na obszarze gminy Izbica Kujawska

Gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną w sołectwach gminy, powinno zmierzać w kierunku optymalnego wykorzystania jej możliwości produkcyjnych wynikających z:

- średniokorzystnych warunków przyrodniczych dla produkcji rolnej, warunkowane dużym zróżnicowaniem żyzności gleb.
- korzystną formą własności ziemi, gdzie sektor prywatny zajmuje 84,4% ogólnej powierzchni gminy
- korzystnej struktury obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych. Udział gospodarstw rolnych powyżej 10 ha stanowi 32,6% ogółu gospodarstw w gminie
- nadwyżki siły roboczej w rolnictwie indywidualnym
- wysokiej produkcji towarowej, stanowiącej podstawową bazę surowcową dla wielobranżowego przetwórstwa rolno-spożywczego, jak również główne zaplecze żywnościowe w postaci nieprzetworzonej dla ludności dużych aglomeracji miejskich.

Efektywne wykorzystanie powyższych czynników warunkujący rozwój gospodarczy gminy, wymaga modernizacji obszarów wiejskich, polegająca na przebudowie i odchodzeniu od monofunkcyjności wsi tj. tylko produkcja pierwotnej produkcji rolnej, ale umiejętne wkomponowywanie w wiejską przestrzeń produkcyjną, nowych form gospodarowania, zmierzających w kierunku wielofunkcyjnego jej rozwoju.

Niekorzystne zjawisko monofunkcjonalności wsi, uwidoczniło się po 1989 r., kiedy zapanowały mechanizmy gospodarki rynkowej, a produkcja rolna w gminie zdominowana była przez jedną gałąź tj. pierwotną produkcją rolną (ilościowa baza surowcowa). Spowodowało to gwałtowne odczuwalny spadek opłacalności produkcji, co doprowadziło do pogorszenia się warunków życia mieszkańców wsi. Aby przeciwdziałać dalszym niekorzystnym zjawiskom społeczno-ekonomicznym, należy podjąć działania zmierzające w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich tzn. oprócz podstawowej działalności rolnej, rozwijać inne działy gospodarki pozarolniczej. W rozwiązaniach docelowych stanowić one będą główny kierunek rozwoju.

W związku z powyższym, kierunki rozwoju rolnictwa w gminie powinny być kształtowane w układzie przestrzennym w oparciu o wyodrębnione obszary uwarunkowane:

- kompleksami rolniczej przestrzeni produkcyjnej o parametrach najwyższej urodzajności gleb i struktur pozaprzyrodniczych, predysponowanych do wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w kierunku produkcji towarowej, polegającej na ilościowej masie produkcji, lecz na unowocześnieniu sposobów upraw roślin i chowu zwierząt, jako czynników poprawiających efektywność poprzez obniżanie kosztów produkcji, poprawę jakości oraz standardów zdrowotnych i środowiskowych, zwiększających konkurencyjność produkcji
- zróżnicowanymi warunkami glebowymi i strukturalnymi, wymagające przekształceń na kierunki produkcji o charakterze specjalizacji surowców żywnościowych o wysokiej jakości.

Duże zróżnicowanie w uwarunkowaniach rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wysokiego zatrudnienia w rolnictwie, wymaga przekształceń strukturalnych w zakresie przedsiębiorczości i aktywności ludności wiejskiej, jako impulsów rozwoju. Aby temu sprostać w pierwszej kolejności konieczna jest poprawa świadomości społecznej, wymagająca podniesienia kwalifikacji zawodowych ludności wsi, zmieniając system edukacji i kształcenia zawodowego.

3.6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Podstawowym celem z zakresu infrastruktury technicznej jest wzrost poziomu rozwoju poszczególnych mediów jako czynnika powodującego wzrost poziomu życia ludności i rozwoju społeczno – gospodarczego, jak również osiągnięcia odpowiedniej jakości środowiska przyrodniczego.

Cel ten można osiągnąć poprzez:

- rozbudowę sieci kanalizacyjnej w mieście Izbica Kujawska
- dalszą realizację nowoczesnych oczyszczalni przyzagrodowych
- budowę oczyszczalni dla terenów zwartej zabudowy
- zorganizowany wywóz odpadów stałych z terenów wiejskich na wysypisko komunalne
- rozbudowę wysypiska komunalnego
- stosowanie do celów grzewczych paliw ekologicznych (gaz, energia elektryczna, olej opałowy).

3.6.1. Zaopatrzenie w wodę

Zakłada się 100% zaopatrzenia mieszkańców w wodę z wodociągów grupowych, w tym celu konieczna jest realizacja następujących przedsięwzięć:

- wykonanie opracowania hydrogeologicznego w celu wyznaczenia stref pośredniej ochrony sanitarnej gminnych ujęć wody, bądź odstąpienia od ich określenia
- modernizacja i rozbudowa istniejących gminnych ujęć wody
- dalsza rozbudowa rozdzielczej sieci wodociągowej

3.6.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków

Aby w pełni rozwiązać problem odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków wyznacza się obszary o zróżnicowanym systemie oczyszczania:

- Grupowy system oczyszczania ścieków zakłada się w mieście Izbica Kujawska oraz w miejscowościach: Błenna, Modzerowo, Świętosławice.
W tym celu konieczna jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Izbica Kujawska oraz budowa lokalnych oczyszczalni z siecią kanalizacyjną dla miejscowości: Błenna, Modzerowo, Świętosławice.
- Indywidualny system oczyszczania ścieków zakłada się na terenach o rozproszonej zabudowie. Oczyszczanie i unieszkodliwianie ścieków odbywać się będzie poprzez indywidualne oczyszczalnie przydomowe lub zbiorniki bezodpływowe z koniecznością wywozu do punktu zlewnego przy gminnej oczyszczalni ścieków.

3.6.3. Zaopatrzenie w ciepło

W zakresie ciepłownictwa zakłada się:

- sukcesywną modernizację i przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i w indywidualnych gospodarstwach, a szczególnie w nowych budynkach mieszkaniowych, należy stosować systemy grzewcze preferujące paliwa ekologiczne

- dla budynków mieszkalnych wielorodzinnych zmianę dotychczasowego sposobu zaopatrzenia w ciepło na rzecz nowoczesnych, ekologicznych systemów grzewczych (indywidualnie dla każdego z budynków lub kotłownie wspólne dla zespołu budynków).

3.6.4. Telekomunikacja

W zakresie telekomunikacji zakłada się:

- unowocześnienie sieci i urządzeń telekomunikacyjnych
- docelową wymianę napowietrznych linii telekomunikacyjnych na rzecz kabli światłowodowych.

3.6.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

W zakresie zadań lokalnych elektroenergetyki zakłada się:

modernizację starych linii energetycznych, poprzez sukcesywne wprowadzanie sieci kablowych na terenach zwartej zabudowy

- rozbudowę sieci rozdzielczej 15 kV związanej z rozwojem gminy
- realizację stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych, wynikających ze zwiększonego obciążenia

3.6.6. Zaopatrzenie w gaz

W zakresie gazownictwa zakłada się:

- w zakresie zadań lokalnych

- dalszy rozwój gospodarki gazem przewodowym miasta Izbica Kujawska, gazyfikację miejscowości o zwartej zabudowie przewidzianych do rozwoju zgodnie z „Koncepcją gazyfikacji gminy”,
- docelowo gazyfikację całej gminy gazem ziemnym wysokometanowym,

- w zakresie zadań ponadlokalnych

- proponowany wariantowy przebieg gazociągu wysokoprężnego DN 1000 Gustorzyn-Odolanów.

3.7. Kierunki rozwoju systemu komunikacji

Zakłada się, że istniejący system obsługi komunikacyjnej gminy oraz miasta Izbica Kujawska – na który składają się drogi kołowe oraz kolej wąskotorowa – w przyszłości nie ulegnie diametralnej zmianie.

Do istniejącego układu komunikacyjnego nie przewiduje się wprowadzenia żadnej inwestycji drogowej o charakterze ponadregionalnym.

3.7.1. Strefa wiejska

3.7.1.1. Przyjmuje się następujące ustalenia:

- W celu określenia wymagań technicznych i użytkowych dróg wprowadza się oprócz kategorii następujące klasy:
 - drogi wojewódzkie – klasa G – główna
 - drogi powiatowe – klasa Z – zbiorcza
 - drogi gminne – klasa L – lokalna oraz
D – dojazdowa
- Szerokość dróg w liniach rozgraniczających powinna wynosić co najmniej:
 - drogi wojewódzkie – klasy G – 25,0 m
 - drogi powiatowe – klasy Z – 20,0 m
 - drogi gminne – klasy L – 15,0 m

3.7.1.2. Elementy układu komunikacyjnego wymagające usprawnienia oraz modernizacji

- wprowadzenie do układu komunikacyjnego gminy fragmentu zachodniej obwodnicy miasta w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 270 (Brześć Kujawski – Izbica Kujawska – Koło). Parametry techniczno – użytkowe obwodnicy przyjęć jak dla klasy głównej.
- modernizacja dróg wojewódzkich dotycząca dostosowania parametrów technicznych i użytkowych przypisanych do tej klasy dróg
- modernizacja i rozbudowa układu dróg gminnych – w tym utwardzenie nawierzchni wszystkich dróg – do wymagań technicznych i użytkowych przypisanych tej klasie dróg.
- rozwój urządzeń obsługujących sieć komunikacyjną jak:
 - parkingi przydrożne
 - wielofunkcyjne stacje paliw
 - stacja obsługi pojazdów

w oparciu o nowoczesne rozwiązania i wyposażenie, gwarantujące zaspokojenia potrzeb podróżujących.

- sukcesywna realizacja spójnej sieci ścieżek rowerowych; dotyczy to zarówno szlaków turystycznych jak i dojazdów do szkół, obiektów usługowych oraz miejsc pracy.

Celem umożliwienia – w ramach turystyki pieszej i rowerowej – zapoznania się z walorami przyrodniczymi i kulturowymi gminy Izbica Kujawska – ustalono trasy turystyczne łączące tereny miejskie z obszarami o funkcji turystyczno – wypoczynkowej (zabudowy letniskowej, usług obsługi sezonowej oraz obiektów związanych z wypoczynkiem).

Istniejące zagospodarowanie przestrzenne w wielu miejscach uniemożliwia wydzielenie niezależnych dróg rowerowych, dlatego w celu stworzenia układu rowerowego niezbędna będzie elastyczność w wykorzystaniu wszystkich możliwości:

- ⇒ rower może być traktowany jako wolny pojazd i wtedy urządzenia drogowe i organizacja ruchu na drogach i ulicach muszą być odpowiednio przystosowane – np. wydzielenie pasów rowerowych do przyjęcia tego ruchu,
 - ⇒ ruch rowerowy może być traktowany jako zbliżony do ruchu pieszego i wtedy układ tras pieszych i rowerowych musi ulec dostosowaniu do wspólnych wymagań ruchu,
 - ⇒ ruch rowerowy może być traktowany jako niezależny i wtedy należy go wydzielić w formie niezależnych dróg rowerowych, prowadzonych równolegle lub z dala od istniejących dróg i ulic.
- **zwracanie uwagi na ochronę środowiska przyrodniczego oraz życia człowieka przed negatywnym oddziaływaniem ruchu ulicznego**
Należy dążyć do stosowania prawidłowych rozwiązań urbanistycznych, zachowując wymagane przepisami szczegółowymi odległości linii zabudowy od elementów układu komunikacyjnego.

3.7.2. Strefa miejska

3.7.2.1. Przyjmuje się następujące ustalenia:

- ulice leżące w ciągu dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych należą do tej samej kategorii co te drogi
- szerokość ulic w liniach rozgraniczających powinna wynosić co najmniej:
 - ulice główne – G – 25,0 m
 - ulice zbiorcze – Z – 20,0 m
 - ulice lokalne – L – 12,0 m
 - ulice dojazdowe – D – 10,0 m

3.7.2.2. Elementy układu wymagające usprawnienia oraz modernizacji

- realizacja nowego odcinka ulicy Augustowskiej, który wraz z fragmentem planowanym na terenie gminy stworzy ciąg nazwany zachodnią obwodnicą miasta, odciąży centrum miasta od ruchu tranzytowego.

Parametry techniczno – użytkowe przyjąć jak dla ulicy głównej – G

- modernizacja istniejącego ciągu ulicy Augustowskiej tworzącego zachodnią obwodnicę miasta Izbica Kujawska w celu dostosowania parametrów technicznych tej ulicy do wymogów odpowiadających klasie głównej – G.
- zmiana włączenia ulicy dojazdowej do Ośrodka Hodowli Zarodowej do ulicy Augustowskiej poprawiająca geometrię skrzyżowania ulic Augustowska-Kolska (ulica Kolska leży w ciągu drogi wojewódzkiej)
- modernizacja ulic leżących w ciągu dróg wojewódzkich i powiatowych w celu dostosowania parametrów technicznych tych ulic do wymogów odpowiadających klasie ulic głównych – G i zbiorczych – Z
- utwardzenie istniejących ulic lokalnych – L i dojazdowych – D o nawierzchni gruntowej
- realizacja – w miarę potrzeb – nowych ulic układu obsługującego tereny rozwojowe miasta

- sukcesywna realizacja spójnej sieci ścieżek rowerowych; dotyczy to zarówno szlaków turystycznych jak i dojazdów do szkół, obiektów usługowych oraz miejsc pracy
- rozwój urządzeń komunikacyjnych jak stacje paliw i stacje obsługi pojazdów stosownie do popytu na usługi motoryzacyjne
- zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych

Wraz ze wzrostem motoryzacji na terenie miasta Izbica Kujawska potrzeby zapewnienia odpowiedniej ilości miejsc do parkowania pojazdów będą nabierały odpowiedniego znaczenia.

W miarę rozbudowy poszczególnych obiektów oraz budowy nowych – już na etapie sporządzenia projektu – należy każdorazowo dokonywać analizy potrzebnej ilości miejsc parkingowych i rezerwować odpowiedniej wielkości tereny.

- **zwracanie uwagi na ochronę środowiska przyrodniczego oraz życia człowieka przed negatywnym oddziaływaniem ruchu ulicznego.**

Należy dążyć do stosowania prawidłowych rozwiązań urbanistycznych, zachowując wymagane przepisami szczegółowymi odległości linii zabudowy od elementów układu komunikacyjnego.

3.7.3. Kolej wąskotorowa

Znaczenie kolei wąskotorowej – jako elementu wspierającego system transportu – na terenie gminy Izbica Kujawska jest aktualnie relatywnie wysokie w stosunku do innych gmin.

Trudno dzisiaj wyrokować odnośnie perspektywy, w tym czasookresu funkcjonowania tego środka transportu. Stosując analogię do innych obszarów województwa – pokrytych dawniej siecią linii kolejki wąskotorowej – należy zakładać, że znaczenie tego środka transportu będzie stopniowo zanikać na rzecz transportu kołowego. Wydaje się słuszne przyjąć za zasadę, że o losach kolei wąskotorowej będzie decydował rachunek ekonomiczny, a więc decyzje odnośnie utrzymania tego środka transportu bądź jego likwidacji będzie podejmował Zarządca linii kolejowych oraz właściciel trakcji przewozowej

3.7.4. Komunikacja zbiorowa

Należy z dużym prawdopodobieństwem założyć, że podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej na terenie gminy i miasta Izbica Kujawska pozostanie nadal autobus.

Głównym przewoźnikiem – obok pojawiających się ostatnio linii prywatnych – pozostanie nada Państwowa Komunikacja Samochodowa.

Zakłada się, że kierunkiem rozwojowym winno być objęcie komunikacją zbiorową wszystkich miejscowości w gminie.

4. OBSZARY WYMAGAJĄCE OPRACOWANIA PLANÓW MIEJSCOWYCH

4.1. Obszary wymagające opracowania planów miejscowych

Dla gminy nie ma potrzeby nałożenia obowiązku sporządzania opracowań miejscowych.

4.2. Obszary, dla których zaleca się opracowanie planów miejscowych

Obszarami, dla których zaleca się sporządzanie opracowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie będą:

- wszystkie tereny mieszkalno-usługowe, których sposób zagospodarowania wymaga wprowadzenia projektowanego nowego układu komunikacyjnego.

Dla miasta Izbica Kujawska

- dalsza rozbudowa Osiedla Mieszkaniowego „MORELE” w obrębie ulic Wiśniowa i Kolska,
- tereny budownictwa jednorodzinnego w obrębie ulicy Polnej i Rolniczej – teren obok Spółdzielni Mieszkaniowej Zgoda.

Dla gminy Izbica Kujawska

- tereny usług turystycznych dotyczące opracowania jezior Długie, Modzerowo we wsiach Długie, Modzerowo, Świętosławice i Gaj,
- tereny usług turystycznych nad jeziorami Karaśnia dotyczy to wsi Śmieły, Błenna i Dębianki.

5. WNIOSKI DO PLANÓW NADRZĘDNYCH

Do planów nadrzędnych tj. do planu krajowego i planu wojewódzkiego będą następujące wnioski:

1. Realizacja obwodnicy – przejazd Włocławek – Koło jako drogi wojewódzkiej.
2. Duże możliwości rozwoju usług komercyjnych – produkcyjno – usługowych:
 - w mieście – zagospodarowanie pustostanów po POHZ,
 - w gminie – nowe tereny.
3. Tereny turystyczno – rekreacyjne nad jeziorami.
4. Możliwości rozwoju funkcji mieszkaniowo – usługowej w mieście i w wybranych wsiach.
5. Występują pełne media infrastruktury technicznej z możliwością rozbudowy do potrzeb pod ww. rozwój.

6. ZASADY GOSPODAROWANIA PRZESTRZENIĄ GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA

(jako obligatoryjne wytyczne dla miejscowych planów i programów)

6.1. Zasady gospodarowania przestrzenią gminy w aspekcie ochrony wartości kulturowych

6.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków i planowane do wpisu:

Obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty planowane do wpisu do rejestru zabytków muszą być ujawnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zarówno w części graficznej jak i części tekstowej planów. Jednocześnie w odniesieniu do tych obiektów plany zagospodarowania przestrzennego (w oparciu o przepisy prawa określone na wstępie niniejszego opracowania) winny zawierać zapisy informujące o tym, iż obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają bezpośrednim decyzjom działającej w imieniu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - Delegatury Służby Ochrony Zabytków we Włocławku, m.in. w zakresie uzgadniania dokumentacji projektowych (koncepcji, projektów zagospodarowania terenu, projektów budowlanych i wykonawczych), wydawania zezwoleń na remonty, budowę, nowe podziały geodezyjne, prace rewaloryzacyjne, wprowadzanie nowych funkcji itp. oraz wydawania zezwoleń na prowadzenie prac i nadzory.

Szczególnego traktowania wymagają założenia przestrzenne (kościelne, dworsko - parkowe, i in.) - jako układy jednorodne przestrzenne, stanowiące dominanty przestrzenne wymagają profesjonalnych działań remontowo - konserwatorskich i rewaloryzacyjnych.

Uzgodnienia konserwatorskie obowiązują także w odniesieniu do związanych z tymi obiektami i zespołami stref „E”.

6.1.2. Obiekty o wartościach kulturowych do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

Obejmują wszystkie nie wpisane do rejestru zabytków tj. stanowiska archeologiczne z wykazu stanowisk oraz pozostałe obiekty nie wpisane do rejestru zabytków. W oparciu o przepisy prawa określone we wstępie do niniejszego opracowania, obiekty te winny być ujawnione w części graficznej i tekstowej miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z informacją, iż wszelkie działania w obrębie tych obiektów muszą być poprzedzone uzgodnieniem działającej w imieniu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - Delegatury Służby Ochrony Zabytków we Włocławku.

W odniesieniu do budynków o wartościach historycznych (wymienionych w niniejszym opracowaniu) istnieje obowiązek opracowywania inwentaryzacji każdorazowo przed wydaniem decyzji na rozbiórkę lub rozbudowę.

6.1.3. Ustalenia konserwatorskich warunków zabudowy i zagospodarowania terenu

Dla stanowisk archeologicznych jako obowiązkowe wprowadza się :

- roboty ziemne takie jak : budowy dróg, kanalizacji, wodociągów, gazyfikacji, telefoniczacji, przedsięwzięcia melioracyjne, regulacje rzek i budowy zbiorników wodnych itp., prowadzone w obrębie stanowisk archeologicznych i na obszarach występowania stanowisk archeologicznych podlegają uzgodnieniu z działającą w imieniu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - Delegaturą Służbą Ochrony Zabytków we Włocławku;
- do ustaleń realizacyjnych należy wnieść inwestorski obowiązek poniesienia kosztów odnośnie archeologicznych prac ratowniczych, powierzchniowych i wykopaliskowych oraz nadzorów archeologicznych odnośnie przedsięwzięć związanych z robotami ziemnymi podejmowanymi na obszarach i w strefach stanowisk archeologicznych.

Dla pozostałych obiektów jako obowiązujące wprowadza się strefy:

A - „ŚCISLEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ”

dotyczy obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków - według granic określonych wpisem do rejestru zabytków

E - „OCHRONY EKSPOZYCJI”

dotyczy obszarów bezpośrednio przylegających do obiektów i zespołów zabytkowych, związanych z ich ekspozycją

OBSZAR OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

W stosunku do wymienionych obszarów w oparciu o podstawy prawne wymienione na wstępie niniejszego opracowania obowiązują następujące zasady:

1. Obowiązek przestrzegania nadzorów i uzgadniania koncepcji, projektów i planów realizacyjnych dot. obiektów i zespołów zabytkowych oraz związanych z nimi stref „E” a także obowiązek opracowywania inwentaryzacji budynków o wartościach historycznych (wymienionych w niniejszym opracowaniu) każdorazowo przed wydaniem decyzji na rozbiórkę;
2. Traktowanie założeń przestrzennych (kościelnych, dworsko-parkowych) jako układów jednorodnych przestrzennie, stanowiących dominanty przestrzenne, wymagających prawidłowych działań remontowo-konserwatorskich i rewaloryzacyjnych w dostosowaniu do funkcji uwarunkowanych historycznie i pełnionych obecnie;
3. Ochrona historycznego rozplanowania z uwzględnieniem występujących w terenie podziałów parcelacyjnych, linii rozgraniczających dróg, linii historycznej zabudowy, osi kompozycyjnych, powiązań widokowych, dominant przestrzennych, ukształtowania siedlisk (zagród) itp.;
4. Dobra kontynuacja miejscowej tradycji budowlanej przy wymianie i wprowadzaniu nowej zabudowy skalą i charakterem zharmonizowanej z otoczeniem.

6.2. Zasady gospodarowania przestrzenią w zakresie wprowadzania ład przestrzennego

Zakłada się rozwój osadnictwa w oparciu o wykształcone jednostki, tj. miasto i skupione wsie na terenach preferowanych pod rozwój budownictwa mieszkalnego.

W mieście Izbica Kujawska winna przeważać zabudowa jednorodzinna, wolno stojąca na działkach większych (preferowana wielkość działek 1000m²). Szczególnie na obrzeżach miasta.

Zabudowa w środku miasta małomiasteczkowa winna być przebudowywana zgodnie z rygorami konserwatorskimi.

Zabudowa wielorodzinna winna odchodzić od zabudowy blokowej na rzecz budownictwa o architekturze zróżnicowanej, noszącej cechy wyróżniające dany region, zarówno w bryle jak i w detalu architektonicznym.

W terenach wiejskich nowa zabudowa mieszkalna jak i zagrodowa winna być realizowana w obszarach preferowanych pod rozwój osadnictwa, na działkach o pow. większych.

Dla zabudowy jednorodzinnej preferuje się działki o powierzchni 1500 m².

Osiedla winny być realizowane w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania, zapewniające kompozycję przestrzenną, wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną.

Obiekty usługowe również winny odchodzić od bryły klockowej. Architektura tych obiektów winna wyróżniać się estetyką zewnętrzną i wewnętrzną. Obiekty usługowe projektować na większych działkach, co pozwoli na otoczenie tych budynków zielenią zróżnicowaną, oraz zapewni program urządzeń towarzyszących takich jak parkingi, swobodne dojścia, reklamy, itp.

6.3. Zasady gospodarowania zasobami przyrody gminy i miasta Izbica Kujawska

Osiągnięcie przedstawionych celów, związanych z utrzymaniem i wzbogaceniem zasobów przyrodniczych gminy Izbica Kujawska, wymagać będzie wielu zmian w dotychczasowym sposobie gospodarowania i wykorzystania środowiska. Podstawowy zakres tych zmian oraz związane z nimi działania można sformułować w następujący sposób:

1. należy bezwzględnie respektować przepisy statutu określające sposób gospodarowania w obrębie terenów wchodzących w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie (Uchwała WRN we Włocławku nr XX/92/83 z dnia 16.06.1983r.)
2. wszystkie kompleksy łąkowo – bagienne uznać jako użytki ekologiczne i otoczyć je szczególną ochroną przed zmianą stosunków wodnych
3. docelowo zalesić wszystkie grunty orne VI klasy, nie wchodzące w skład terenów planowanych pod inwestycje
4. na gruntach ornym obejmujących klasy I-IVb wprowadzać kompleksy wysokiej zieleni śródpolnej. Jest to niezbędne zwłaszcza na terenach o dużych spadkach, przekraczających 5%
5. dopuszcza się zabudowę rekreacyjną nad jeziorami pod warunkiem, że będzie ona realizowana na dużych działkach (min. 1000m²) z obowiązkiem wprowadzenia za-
drzewień i zakrzewień stanowiących min. 60% ich powierzchni

6. upowszechnić zasadę wprowadzania na działkach o funkcjach mieszkalno – usługowych trwałej szaty roślinnej obejmującej 50% ich powierzchni
7. objąć ochroną wszystkie oczka wodne. Powinny być one w miarę możliwości wyłączone z funkcjonującego systemu melioracyjnego
8. dążyć do wzbogacenia zespołów roślinności nadbrzeżnej, tworzących ekologiczne strefy buforowe wokół zbiorników wód powierzchniowych
9. stworzyć warunki organizacyjne i zachęty sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego. Dotyczy to zwłaszcza obszaru wchodzącego w skład kompleksu przyrodniczego Jeziora Modzerowskiego
10. poprawę walorów estetyczno – krajobrazowych realizować poprzez preferowanie właściwych rozwiązań architektoniczno – przestrzennych nawiązujących do otoczenia. Dotyczy to wszystkich obiektów jakie będą realizowane na obszarze gminy
11. zapewnić praktyczną ochronę parkom podworskim, a docelowo odtworzyć ich skład florystyczny i układ przestrzenny
12. rozwiązać problem gospodarki wodno – ściekowej poprzez budowę systemu urządzeń oczyszczających, zbiorczych oraz indywidualnych. Dotyczy to przede wszystkim obszarów o rozproszonej i zwartej zabudowie wiejskiej
13. rozważyć możliwość rewitalizacji niektórych obszarów obejmujących kompleksy łąkowo – bagienne. Pierwszym etapem działań z tym związanych, byłaby likwidacja części systemu melioracyjnego jaki tam funkcjonuje
14. podjąć działania organizacyjne mające na celu upowszechnienie i podniesienie wiedzy ekologicznej mieszkańców gminy Izbica Kujawska

6.4. Zasady gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną gminy i miasta Izbica kujawska

1. W obszarach o najwyższej produktywności i wartości bonitacyjnej gleb klas II-IIIb podlegających ochronie prawnej **nie wskazana jest:**
 - lokalizacja zabudowy oraz budowli i urządzeń nie związanych z działalnością rolniczą.
 - rozdrabnianie struktur obszarowych gospodarstw rolnych poprzez wprowadzenie nowych podziałów geodezyjnych.
 - intensyfikacja produkcji rolnej prowadząca do degradacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (np. chemizacja, gnojowicowanie pól).

preferuje się:

 - rozwój i kształtowanie struktur produkcji rolnej o charakterze towarowym, dostosowując jej jakość do norm i standardów europejskich (Unijnych)
 - tworzenie obszarowo gospodarstw silnych ekonomicznie
 - rozwój przedsiębiorczości ludności wiejskiej do ogólnego postępu rozwoju lokalnego
2. W obszarach o zróżnicowanych warunkach przyrodniczych do produkcji rolnej **zaleca się:**
 - wprowadzenia scaleń gruntów będących w tzw. szachownicy, celem tworzenia silnych struktur obszarowych gospodarstw rolnych, zdolnych do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej

- modernizacji istniejących siedlisk rolniczych, dostosowując ich potencjał majątkowy i intelektualny do rozwoju specjalizacji produkcji
 - tworzenie nowych miejsc pracy w pozarolniczych działach gospodarki
- Ponadto w obszarach tych **nie wskazane jest:**
- wznoszenie obiektów i budowli, których charakter produkcji może stanowić zagrożenie dla otoczenia jak i środowiska przyrodniczego
3. Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej o niskiej przydatności dla rolnictwa – gleby klas V-VI Rz, które z uwagi na niską produktywność i osiągnięte efekty ekonomiczne, kwalifikują się do zmiany sposobu użytkowania np. dolesienie, zalesienie itp.

6.5. Wybrane zasady funkcjonowania systemu komunikacyjnego

a) Zakłada się, że modernizacja istniejących elementów drogowych jak:

- utwardzenie nawierzchni
- poprawa geometrii łuków
- poszerzenie jezdni i korony drogi
- budowa elementów odwodnienia
- budowa chodników

jeżeli jest wykonywana w granicach istniejącego pasa drogowego – nie wymaga przeprowadzenia procedury zmian w istniejących planach zagospodarowania przestrzennego.

W praktyce z uwagi na zbyt małe szerokości istniejących pasów drogowych modernizacja geometrii jezdni wymaga poszerzenia pasa drogowego i zajęcia terenów przyległych.

b) Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych wzdłuż dróg należy stosować taką odległość zabudowy od dróg krajowych i wojewódzkich, która uwzględnia ochronę użytkowników dróg i terenu przyległego przed wzajemnym niekorzystnym oddziaływaniem.

W celu spełnienia powyższego, odległość obiektów budowlanych od zewnętrznych krawędzi dróg krajowych i wojewódzkich należy przyjmować zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy o drogach publicznych.

Aktualnie – wg art. 52 Ustawy z dnia 24 lipca 1998 roku o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. Nr 106 z dnia 17 sierpnia 1998 roku poz. 668) – obiekty budowlane przy drogach powinny być usytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni co najmniej:

Rodzaj drogi	Na terenie zabudowy miast i wsi	Poza terenem zabudowy
Droga ogólnodostępna:		
a) krajowa	10 m	25 m
b) wojewódzka i powiatowa	8 m	20 m
c) gminna	6 m	15 m

7. ASPEKTY OBRONNE

W zakresie obronności winny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego aspekty obronne dla:

- I pionu obrony cywilnej
- II pionu wojskowego.

7.1 Sieć osadnicza

Mając na uwadze możliwości zagrożeń w okresie „P.” i „W” studium preferuje:

- rozwój obszarów przyległych bezpośrednio do miasta Izbica Kujawska, jako terenów rozwojowych ośrodka gminnego o skoncentrowanych usługach
- rozwój wybranych wsi, dla których wyznacza się obszary rozwojowe mieszkalno-usługowe i produkcyjno-usługowe, w których to obiektach piwnice winny być dostosowane jako pomieszczenia na potrzeby ukryć typu II dla ludności tj.

7.2. P r z e m y s ł

Studium preferuje rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego oraz rzemiosła przemysłowego w wyznaczonych obszarach funkcjonalnych produkcyjno-usługowych opartych głównie na surowcach lokalnych, a mianowicie; w mieście Izbica Kujawska i w miejscowości Błenna, w oparciu o istniejące zainwestowanie oraz w rozrzuceniu w terenie gminy będą to następujące obszary nowe:

7.3. Komunikacja i transport

Studium zakłada:

- utwardzenie wszystkich dróg powiatowych i ważniejszych gminnych
- w większych wsiach rozwojowych budowę przystanków autobusowych

7.4. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę - zakłada się 100% zwodociągowania miasta i terenów wiejskich, modernizację istniejących i budowę nowych ujęć, co na wypadek zagrożeń zapewni mieszkańcom wodę nieskażoną do picia i do celów ppoż. z zainstalowanych hydrantów.

Istniejące studnie głębinowe i kopane pozostawić jako awaryjne źródła wody w sytuacji zagrożenia.

- **Odprowadzenie ścieków** - w celu poprawy warunków sanitarno-higienicznych również w okresie zagrożenia zakłada się utrzymanie istniejącej gminnej oczyszczalni w mieście Izbica Kujawska.
- **Elektroenergetyka** - z uwagi na brak rezerwowego zasilania gminy w energię elektryczną dla celów obronnych, wskazane jest zabezpieczenie ważniejszych punktów strategicznych (ujęcia wody, zakłady pracy itp.) w agregaty prądotwórcze.
- **Telekomunikacja** - zakłada się budowę kabli światłowodowych oraz rozbudowę sieci kablowej i kanalizacji kablowej dla całej gminy.

7.5. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna z zakresu - zdrowia, oświaty; przewiduje się adaptację i modernizację istniejących szkół i obiektów zdrowia na terenie gminy dla celów obronnych - adaptacja piwnic jako pomieszczeń na potrzeby ukryć dla ludności.

W istniejących i projektowanych terenach zielonych (parki, skwery, obszary leśne), należy zabezpieczyć ewentualną możliwość wykonania doraźnych budowli obronnych.